

VUISTEN

Toneelspel

Hedwig COOREMANS

Juli 2016

© Hedwig COOREMANS
't Serclaesstraat 11
B-1740 TERNAT

ALMO
Royal House, Coremansstraat 34
2600 Berchem

(0) 2/582.09.48
hedwig.cooremans@telenet.be
users/telenet.be

PERSONEN

* GREET SCHUYTERS.

* FONS DE LANDSHEER.

* MAN. Speelt alle andere mannelijke rollen: kelner, commissaris, Jens op twee verschillende leeftijden.

* VROUW. Speelt alle andere vrouwelijke rollen: kelnerin, Magda, inspecteur, Christiane, Julie op twee verschillende leeftijden.

* * * * *

PLAATSEN

Restaurants, huiskamers, tuin, commissariaat, ziekenkamer.

Gemakkelijk te brengen met zetstukken.

* * * * *

Het stuk is gebaseerd op verscheidene getuigenissen van mishandelde vrouwen.

* * * * *

// of /// ... wil zeggen dat 2 personen tegelijk spreken.

1. Intro

Lichtbalansen. Snel afwisselend licht en donker tussen de vier figuren.

- MAN. Wat gebeurt er als liefde geen vlinders geeft in je buik, maar vuisten?
- GREET. Mijn leven wordt beheerst door angst, beledigingen, scheldpartijen, vernederingen, maar vooral slaag. Mijn gezondheid lijdt eronder. Ik ga eraan kapot.
- FONS. Komaan, zeg! Ik heb toch niets misdaan! We kunnen er toch over praten?
- VROUW. Voor mijn part spuwt ge mekaar in brand, maar ge blijft met uw poten van haar lijf! Hebt ge dat verstaan!
- GREET. Ik stap door het leven met een brede glimlach alsof alles rozengeur en maneschijn is, want ik wil niet iemand zijn die de hele tijd loopt te klagen. Daarom verberg ik de blauwe plekken en de builen. Schone schijn, weet ge wel.
- VROUW. Zeg, waar zit gij de laatste tijd? Ik zit u altijd te bellen en te bellen om eens te horen hoe het zit, maar gij antwoordt nooit. Is uw gsm kapot of wat?
- MAN. Weet ge wat de Chinezen zeggen? Geef uw wijf regelmatig een flink pak slaag. Als gij niet weet waarom ge 't geeft, dan zal zij wel weten waarom ze 't krijgt.
- VROUW. Wat hij zoekt is fysisch contact. Je aanraken, je voelen. Hij weet alleen niet hoe dat moet. Voor hem is slaan ook een vorm van fysisch contact.
- FONS. Het spijt me verschrikkelijk voor alles wat er tussen ons is misgelopen en voor alles wat ik u heb aangedaan. Ik heb geen idee waarom het allemaal zo moest gebeuren.
- GREET. Wanneer houdt hij ooit op?
Wanneer zegt hij eindelijk “Stop”!

* * * * *

2. Tomaten

Greet en Fons beëindigen net een maaltijd in een restaurant.

De Man is kelner.

Achtergrond: zachte muziek.

FONS. Ik durf niet beweren dat we mekaar al perfect aanvoelen. Maar ik weet één ding heel zeker. Ik heb nog nooit iemand ontmoet die met mij omgaat zoals jij dat doet. // Jij bent zo lief en attent voor mij. Ik heb al zo ontzettend veel van jou gekregen. ///

GREET. // *(Lachje.)* Wat doe ik dan zo speciaal? /// Ik heb je nog niks gegeven.

FONS. *(Prettig.)* Ik heb het niet over cadeautjes, meisje. Laat dat maar aan mij over. Wacht maar tot het je verjaardag is. *(Glimlacht.)* Je zal wat zien.

GREET. *(Lachend.)* Niet overdrijven, Fons...

FONS. Overdrijven? Vriendschap, Greet. Dat is het belangrijkste in 't leven. En daar heb jij pakken van te geef.

Hij legt zijn hand even op de hare. Pauze. Ze kijkt hem aan en knikt.

FONS. Ik durf zelfs zeggen dat ik nog nooit...

KELNER. *(Naar hun tafeltje. Hij neemt de fles wijn.)* Zal ik even bijschenken? *(Doet het.)* Alsjeblieft. Wenst u nog iets te gebruiken? Koffie? Pousse-cafeetje?

FONS. Erg vriendelijk. Straks misschien.

KELNER. Zoals u verkiest. *(Ruimt een paar dingen af en gaat weg.)*

GREET. *(Giechelend.)* We zijn net een stelletje pubers. Alsof we alles stiekem doen. Buiten het medeweten van onze ouders.

FONS. Onze ouders? Kan me niet schelen, het blijft onder ons.

GREET. Dat we een stelletje pubers zijn?

Ze lachen. Korte pauze.

FONS. Nee, dat we mekaar in het geniep ontmoeten. Let wel, als we iets met mekaar

zouden hebben. Als we zouden gaan. Ik bedoel... – Ik gebruikte met opzet de voorwaardelijke wijze – Ik bedoel dat we die dingen niet aan de grote klok moeten hangen. Het is nergens voor nodig en ik ben er niet zo voor te vinden.

GREET. Mij kan het eigenlijk niet zoveel schelen. Vroeg of laat...

FONS. (*Ernstig.*) 't Klinkt misschien eigenaardig, maar ik ben wat relaties betreft altijd een puber gebleven. Denk ik toch.

GREET. Dat moet je me eens uitleggen.

FONS. Ik heb nooit veel in de kijker willen lopen. (*Lachje.*) Beetje geniepig wellicht. Ik bedoel, mijn relaties waren nooit een lang leven beschoren.

GREET. Dat gebeurt. Daar is op zich niks mis mee.

FONS. In een relatie zijn er altijd externe factoren, waar je aanvankelijk geen rekening mee houdt. Ik ben nooit getrouwd geweest of ik heb nooit met iemand samengewoond, zie je. Het zal raar aanvoelen als ik dat nu wel deed. Maar het geeft niet. Begrijp me vooral niet verkeerd. Ik bedoel daarmee niet dat ik het niet zou willen of dat ik geheel onervaren zou zijn. Ik ben alleen tamelijk lang... Hoe heet dat weer? Hotel mama, geloof ik. (*Lachje. Pauze.*) Maar het feest ging nooit door, zie je. Het was nooit naar hun zin.

GREET. Oh... En nu? Zou het nu... Ik bedoel, er is natuurlijk nog niets –

FONS. Doet er niet toe. Ze zijn er niet meer.

GREET. Oh... Sorry.

FONS. Nee. Jij hoeft je voor hen niet te verontschuldigen. (*Lange stilte.*) Ik heb het niet onder de markt gehad, Greet. Wanneer mijn moeder me strafte...

GREET. Een flink pak voor de broek?

FONS. Ze raakte me niet aan. Heeft ze trouwens nooit gedaan. Ze negeerde me, praatte gewoon niet meer tegen me. (*Korte pauze.*) Maar wat voorbij is, ligt gelukkig achter ons. Laten we 't over wat anders hebben. Over ons. (*Korte pauze.*) Bij jou voel ik me op mijn gemak, Greet. Echt. (*Pauze.*) Ik eh... Zou je mijn vriendin willen worden. Ik bedoel, of we geen relatie zouden kunnen –

GREET. ...

FONS. Wat zeg je?

GREET. Het komt zo plots. Niet echt plots, natuurlijk. Ik heb het zien aankomen, maar

't is toch even wennen.

FONS. Akkoord. Ik klink misschien wat oubollig en belegen. (*Lacht.*) Maar zo zit ik nu eenmaal in mekaar. Je moet me niet direct een antwoord geven, Greet. We kunnen onze kans misschien een volgende keer wagen. Ik bedoel, gewoon een avondje-uit, zonder verplichtingen, mekaar leren kennen en zien wat het wordt.

GREET. Laat maar.

FONS. Hoe bedoe –

GREET. Jij gaat recht door zee en dat apprecieer ik. Ik ben akkoord.

FONS. (*Geschrokken.*) Betekent dat “ja”?

GREET. (*Knikt bevestigend.*) Misschien krijg ik nooit meer de kans.

FONS. Ik dacht er net hetzelfde over. (*Ernstig.*) Maar je moet me één ding beloven. Je mag me nooit, maar dan ook nooit meer zo laten schrikken.

GREET. Je had je gezicht moeten zien!

Ze lacht hartelijk. Hij kan hoogstens een groen lachje produceren.

Lichtbalans Fons / Greet naar Greet / Magda.

De Vrouw is nu Magda, de sociale werkster.

Greet draait zich naar Magda.

GREET. Hij was echt heel lief. Heel teder. Toen, die eerste keer.

MAGDA. In welke zin?

GREET. Tot het ging gebeuren. Ik had niet de indruk dat hij veel ervaring had met – je weet wel. Hij deed echt zijn best, maar het lukte gewoon niet. Hij schaamde zich en hij zei dat hij het me niet kwalijk nam. Alsof ik er wat kon aan doen. Misschien had ik toen al moeten vermoeden dat hij een paar rare hersenkronkels heeft. Als ik wat minder met mijn hoofd in de wolken had gezeten... Ik was gewoon smoor. Ik vond hem zo schattig. En weet je, het was op zich wel vervelend, maar voor mij maakte het niet zoveel uit. 't Kan gebeuren. Volgende keer beter, dacht ik dan.

MAGDA. Maar je bleef ondanks dat mankement toch hopen.

GREET. (*Knikt haast onmerkbaar.*) Het bleef... zwak. Alleen...

MAGDA. Ja?

GREET. Hij wou een kind en daar had ik niets op tegen. Hij bleef proberen, maar het wou niet lukken. Daar werd hij op de duur zo kregel van.

MAGDA. Hij gaf jou de schuld?

GREET. Wie anders? Maar ook zijn ouders. Ik heb je over hen al eerder verteld.

MAGDA. Ik denk dat het niet gelogen is als hij zegt dat hij altijd puber is gebleven. Wat hij zoekt is fysiek contact. Je aanraken, je voelen. Hij weet alleen niet hoe dat moet. Voor hem is slaan ook een vorm van fysiek contact.

GREET. Is dat normaal of is het een excuus?

MAGDA. Nee, het is gebrek aan respect. Wat hij in zijn jeugd heeft meegemaakt – het weinige dat je erover te weten bent gekomen – is misschien een mogelijke verklaring voor zijn gewelddadige gedrag.

Korte pauze.

GREET. Het eerste jaar toen we samen waren – zelfs langer, nadat ik bij hem ingetrokken was – verliep alles prima. Ondanks... je weet wel. Daarna veranderde alles.

MAGDA. Hoe kwam dat? Kunt u zich dat nog herinneren, mevrouw De Landsheer?

GREET. Meer dan twee jaar geleden, denk ik. Sorry dat ik mezelf onderbreek, maar ik heb liever dat je me Greet noemt.

MAGDA. Natuurlijk. Greet. (*Lachje.*) Tussen haakjes, ik heet Magda.

GREET. (*Lachje.*) Ja.

MAGDA. Weet je nog of hij iets van je eiste, of teleurgesteld was om een kleinigheid?

GREET. Hij had het nog nooit over zijn vader gehad. Ik had het al over de mijne gehad, kwestie van een blikje te gooien, snap je. Maar hij reageerde er nooit op. Op een keer vroeg ik hem – heel vriendelijk, hoor – naar zijn vader: wat voor soort man hij was, welk zijn beroep was. Gewone dingen, kom. Hij antwoordde kortweg dat ik over die smeerlap met zijn vuil poten mijn mond moest houden.

MAGDA. Zei hij dat zo?

GREET. Letterlijk. Ik had de indruk...

MAGDA. Ja?

GREET. Dat hij zijn mond had voorbij gepraat. Alsof hij zich schaamde. Ik heb het er nooit meer over gehad.

MAGDA. Daar komen we nog op terug. Kwam er toen al geweld aan te pas. Of niet?

GREET. Nee. Ik herinner me alleen dat hij vanaf toen alsmaar onvriendelijker werd, norser. Hij begon over het kleinste detail te vitten en ten slotte begon hij mij te kleineren, te vernederen.

MAGDA. Je had in hem waarschijnlijk iets losgemaakt dat hij tot dan toe verborgen had weten te houden. Kleineerde hij je in het bijzijn van anderen?

GREET. Juist niet. Dan bleef hij de vriendelijkheid zelf.

Korte pauze.

MAGDA. Kun je je nog herinneren welke gedachte in je opkwam toen hij je de eerste keer sloeg?

GREET. Mijn verwondering om wat hij dééd! – Mij slaan! – was veel groter dan de klap zelf. (*Pauze.*) Achteraf was het alsof ik het gedroomd had. Zo van: mijn prins! dit is puur toevallig, dit is niet echt gebeurd! (*Pauze.*) Daarna vroeg ik me elke keer af: wat heb ik verkeerd gedaan of gezegd? Om zo geaffronteerd te worden en klop te krijgen.

MAGDA. Je hebt absoluut niets verkeerd gedaan of gezegd, Greet.

GREET. Maar hij doet het toch niet zonder reden? Er moet toch iets zijn dat zijn gedrag heeft doen omslaan, een geldige reden – volgens hem dan – zodat ik het verdien.

MAGDA. Niemand, Greet, niemand verdient het brutaal geslagen en geschopt te worden. Je moet weten dat dit soort mensen geen reden nodig heeft. Het gaat om bezit, om macht, machogedrag of jaloezie... en vooral om een totaal gebrek aan respect. Je weet, als je een hond wil slaan...

GREET. (*Haast in tranen.*) Ik ben geen hond.

MAGDA. De aanleiding is meestal een futiliteit. De geweldenaar vergroot dat éne detail uit tot een immens probleem, waar hij jou de schuld van geeft. Maar jij bent niet degene die slaat, Greet. Hij is degene die het doet en wie doet is dader.

GREET. Dat kan toch niet blijven duren? Mijn leven wordt beheerst door angst,

beledigingen, scheldpartijen, vernederingen, maar vooral slaag. Mijn gezondheid lijdt eronder. Ik ga eraan kapot. (*Stilte.*) Soms denk ik, sla verdomme eens goed door, geef me die laatste, ferme klop, dat ik er voorgoed van af ben.

Greet begint hartverscheurend te huilen. Lange pauze.

GREET. Ik wil weglopen, naar buiten, maar dan gaat hij voor de deur staan of hij doet ze op slot. Ofwel krijg ik wat naar mijn hoofd gegooid. Of hij vliegt op me af en duwt me tegen de muur.

MAGDA. Kun je je nog herinneren wanneer hij je voor het eerst heeft geslagen?

GREET. Dat was met die tomaten...

Lichtbalans Magda / Greet naar Fons / Greet.

Greet draait zich naar Fons, die als uit het niets is verschenen.

Hij grijpt Greet brutaal vast en duwt haar tegen de muur.

FONS. Als ge niet eens in staat zijt om zo iets eenvoudigs te doen, waarom heb ik u dan in huis genomen? Hè? Waarom ben ik dan zo onnozel geweest? Hè? // Nu gaat ge eens goed naar mij luisteren hè, luie madam! Ik heb mijn best gedaan om die groenten te kweken. Ja? Luistert ge wel naar mij? ///

GREET. // Omdat het volgens u de beste oplo – /// Ja, ik luister, Fons! Ik luister!

FONS. Nee, ge luistert niet! Ik heb u gevraagd om die tomaten klaar te maken voor de diepvries! Maar blijkbaar is dat te moeilijk! Want wat doet mijn luie pad? Ze valt godverdomme in slaap waar ze zit! En ze laat de boel overkoken!

GREET. Sorry, Fons, ik –

FONS. Houd uw bakkes, godverdomme! (*Klap + korte pauze.*) // Hoe kunt gij moe zijn als ge om tien uur in uw nest kruipt? Val ik u daarna nog lastig, misschien? Hè? /// Of verwacht ge dat *ik* het huishouden doe en het eten klaarmaak, /// terwijl gij met uw luie kont in een zetel kruiswoordraadseltjes oplost of van die domme wijvenblaadjes leest! Verwacht ge dat? /////

GREET. // Maar Fons, wat doet ge nu! /// Nee, maar – /// Nee! Ik zat te denken ///// Ik zat te denken dat er bijna niks in huis was – !

FONS. Probeert ge mij wijs te maken dat ge in slaap zijt gesukkeld door na te denken?
GREET. – en dat ik naar de super moest. Er was bijna niks in huis!
FONS. En dat is mijn schuld?
GREET. Dat zeg ik toch niet! Ik ging even zitten en ik moet ongewild in slaap gevallen zijn!
FONS. Weet gij dan niet meer wat ge doet? Terwijl mijn tomaten op het vuur stonden over te koken, zijt ge naar de super geweest?! (*Een klap.*)
GREET. Maar nee, ik ben dan niet geweest! Daarna!
FONS. Hoe daarna? Wat voor een stom wijf zijt gij eigenlijk?! (*Hij ontploft bijna en geeft haar een paar klappen, terwijl hij zegt:.*) Gij zijt begot in staat om gans mijn kot te laten afbranden, gij // van als ik mijn rug heb gedraaid! ///
GREET. // Maar dat is niet waar...
FONS. /// Godverdomme! Er zit bij u meer dan één fucking vijs los, mens! Maar nu heb ik er genoeg van. Ik wacht een half uur. Geen seconde langer! En dan staat mijn eten op tafel!

Fons neemt een stoel en klapt hem eens fors met de vier poten op de grond.

Greet krimpt ineen als een doodsbang kind.

Lichtbalans Fons / Greet naar Greet / Magda.

Fons is verdwenen als een geest.

Greet draait zich naar Magda.

MAGDA. En dat was de eerste keer?
GREET. Een enkele klap. Meer niet. Het deed niet eens zoveel pijn. Ik veronderstelde dat hij het lastig had omwille van zijn werk. Fons heeft geen gemakkelijke job, moet je weten. Tenslotte is hij zelfstandig ondernemer met 5 werknemers. De druk is hoog. (*Korte pauze.*) Ik kan begrijpen dat alles op de duur op zijn systeem begint te werken. Allee, dat ik op...
MAGDA. Je bent hem weer aan het verontschuldigen, Greet. Ik ben van alles op de hoogte. Hou dus op en spreek rechtuit met mij.
GREET. Sorry, maar liegen is voor mij een tweede huid geworden. Ik stap door het

leven met een brede glimlach alsof alles rozengeur en maneschijn is, want ik wil niet iemand zijn die de hele tijd loopt te klagen. Daarom verberg ik de blauwe plekken en de builen. Schone schijn, weet je wel. En als er toch iets zichtbaar blijft, klets ik me eruit. Ik ben daar erg handig in geworden. Het betekent ook dat ik aldoor op mijn hoede moet zijn. Daarom houd ik iedereen ook letterlijk op veilige afstand. Een vlekje zie je van dichtbij, niet van ver. Ik heb leren liegen en fantaseren. Dat is verschrikkelijk vervelend. Voor mezelf. Waarschijnlijk ook voor anderen. Zeker voor Jens. Maar het kan niet anders.

MAGDA. Over Jens gesproken? Hoe reageert hij op alles?

GREET. Jens kan de draagwijdte van wat er gebeurt nog niet volledig inschatten, maar hij weet heel goed wat er gebeurt. Hij lijdt eronder, maar speelt het spelletje mee. Ook dat is mijn schuld. Zelfs voor hem vind ik van alles uit of heb ik een uitleg klaar. Hij vermoedt wel dat ik lieg en ik weet dat hij het weet. Zover heb ik het laten komen. Ik belieg niet alleen mijn eigen kind. Ik leer hem zelfs liegen. (*Huilt stil.*) Wat kan een jongetje van tien doen? Hij kan die bullebak toch niet aanvliegen? Ik ben veel te laks geweest. Ik zou *nee* moeten gezegd hebben, van bij het begin, in plaats van altijd maar toe te geven.

MAGDA. Jens gaat natuurlijk nog naar zijn papa.

GREET. Natuurlijk. Etienne zorgt prima voor Jens. Hij is echt een goede vader.

MAGDA. Zou Jens bij hem terecht kunnen? Mocht dat voor Jens de beste –

GREET. Nee! Ik laat mijn zoon niet los. Nooit! (*Korte stilte.*) Wat mij betreft... Och, ik neem het Etienne niet eens kwalijk. Het was een vechtscheiding. En ja, dan...

MAGDA. Kan Jens goed opschieten met Fons?

GREET. Fons heeft Jens van bij het begin aangetrokken. Ze werden de beste maatjes. Ik vond dat fijn. Niet moeilijk, als je bij Jens over voetbal begint, kun je geen kwaad meer doen.

MAGDA. (*Lachje.*) Jongens... En nu? Hoe is de verhouding nu?

GREET. Eens het verkeerd begon te lopen tussen ons, liet Jens Fons gewoon onverschillig. Nu praat hij nog amper tegen hem en als hij het doet is het blaffen. Jens is bang voor hem.

MAGDA. Heeft Fons Jens al geslagen of op een andere manier aangeraakt?

GREET. Eigenaardig genoeg niet.

MAGDA. Eigenaardig, inderdaad.

GREET. Dat zou Jens me trouwens direct komen zeggen. En ik weet zeker dat mijn ex dan zou ingrijpen, want Jens is zijn oogappel. Ach, soms wou ik –

Stilte.

MAGDA. Wat?

GREET. Niets. Er kwam heel even een vreselijke gedachte bij me op.

Lichtbalans Magda / Greet naar Greet / Fons.

Greet draait zich naar Fons.

Greet en Fons hebben genoten van een lekkere maaltijd in een restaurant.

De Vrouw is kelnerin.

Zachte muziek op de achtergrond.

FONS. Overheerlijk, Greet. Je hebt werkelijk een uitgelezen restaurantje uitgekozen.

GREET. Als ik iets kies, wil ik dat mijn gast tevreden is.

FONS. Tevreden? Jij slaagt erin me gelukkig te maken, dat is heel wat meer, Greet. Je verwent me.

GREET. De liefde van de man...

FONS. Wat mij betreft klopt het voor de volle honderd procent.

Ze lachen allebei.

GREET. Ik voel me zelf gelukkig als ik iemand op die manier gelukkig kan maken.

FONS. Mooi. Maar ik sta erop dat ik trakteer.

GREET. Nee, Fons, je hebt al zo dikwijls –

FONS. Greetje, als er iets is waar ik niet tegen kan, dan is het tegengesproken te worden.

GREET. Als je aandringt...

FONS. Het gaat niet over aandringen.

Lange stilte. Hij kijkt haar aan. Zij lijkt licht in de war. Fons neemt haar hand.

FONS. Neem me niet kwalijk. (*Stilte.*) Greet, ik moet je een voorstel doen. Kijk, het gaat prima tussen ons. Vind ik toch. // Wat zou je er van zeggen als je bij mij zou komen wonen? Je kent het daar al: rustige buurt – een doodlopende straat – met een huis dat groot genoeg is voor ons drietjes. En je weet, Jens is voor mij geen enkel, maar dan ook geen enkel probleem. ///

GREET. // Vind ik ook... /// Dat weet ik. Jens is heel graag bij jou.

KEL/IN. (*Op.*) Heeft het gesmaakt? Koffietje? Afzakkertje?

GREET. Uitstekend. Dank u wel.

KEL/IN. (*Ruimt af.*) Kan ik u nog ergens mee van dienst zijn?

FONS. Meisje, ik wou net iets belangrijks aan mevrouw vertellen.

KEL/IN. Natuurlijk... (*Af.*)

FONS. Waar waren we... ja, sorry, Greet, maar het was... Ik word niet graag gestoord als ik iets belangrijks... We kennen mekaar goed. Ja, toch? Als je 't doet, bij mij komen wonen, bedoel ik, ga je 't je niet beklagen. Beloofd.

GREET. (*Lastig.*) Soms ben ik een beetje bang voor de toekomst.

FONS. Zo ken ik je wel. 'n Tikje achterdochtig. Dat is goed. Is dat niet typisch menselijk? Dat we niet weten wat het wordt, maar er toch voor de volle honderd procent voor gaan? Dat voel je gewoon. Ik bedoel, ik voel het toch gewoon. Maar goed, ik geef toe dat ik me ondanks alles afvraag of ik het recht wel heb om iemand van wie ik zoveel hou – jij dus, mocht je 't nog niet beet hebben – mee te sleuren in mijn noodlot en je in een verre toekomst zoveel leed te berokkenen waar ik niet eens durf van dromen.

GREET. Zeg, ik begin een beetje bang te worden, hoor!

FONS. Nee, nee. Dat niet. Dat vooral niet! Ik wou alleen maar aantonen dat je soms overdrijft. Wie zegt dat er vreselijke dingen zullen gebeuren? Het kan – en het zal, beloofd – toch evengoed anders? Natuurlijk zou alles er eenvoudiger op worden als we wisten waar we over pakweg tien of twintig jaar zouden staan. Maar is het dan nog de moeite waard om eraan te beginnen? Wat is er boeiend aan het leven als je alles op voorhand weet? Zou jij willen weten wanneer je

laatste uur geslagen is?

GREET. Voor geen geld.

FONS. Dan zou je jezelf toch iets aandoen, of niet?

GREET. Het is een contradictio in terminis.

FONS. Zit ik hier met een geleerd vrouwtje, zeg! ... Leg me dat eens uit.

GREET. (*Lachje.*) Ik bedoel daarmee dat je jezelf tegenspreekt. Je beweert dat iets onveranderlijk vastligt, maar je zegt ook dat je wat anders zal doen of dat er wat anders zal gebeuren. Dan komt alles op losse schroeven te staan. Het klopt dus niet.

FONS. Leg me dat eens uit in gewoon Nederlands.

GREET. Jij suggereert dingen die er niet zijn. Hoe kom je erbij?

FONS. Luister, dit dinertje en vooral jouw gezelschap zijn te heerlijk om te vergallen door mijn prietpraat. Vergeet wat ik gezegd heb. Oké?

GREET. (*Lachje.*) Oké.

Lichtbalans Fons / Greet naar Greet / Magda.

GREET. Ik had toen al iets kunnen vermoeden.

MAGDA. Intussen ben je te weten gekomen dat het huis waar jullie wonen niet dat van zijn ouders was, maar dat het een woning is die hij achteraf heeft gekocht.

GREET. Hij beweert dat hij nooit gezegd heeft dat het van zijn ouders was. Maar mijn gehoor functioneert perfect. En wat dan nog? Waarom vindt hij dat van belang?

MAGDA. Hij zal wel een reden gehad hebben om het huis van zijn ouders te verkopen. We kunnen alleen maar vermoeden wat daar is gebeurd.

GREET. Nu heb ik zin in een koffietje. Of een afzakkertje.

MAGDA. Greet, het is half elf... (*Staat op.*) Koffie oké, maar... (*Lachje.*)

GREET. (*Lachje.*) Nee, nee, sorry! Ik dacht plots aan wat anders. Magda, geloof je mij als ik zeg dat hij dat wel degelijk zo heeft gezegd?

MAGDA. Ja, natuurlijk. Ik geloof je zeker.

GREET. Als hij daarover heeft gelogen, hoeveel andere leugens heeft hij dan verteld?

3. Gedicht

Greet ligt op de sofa te slapen. Fons komt binnen en ziet haar. Hij trekt zijn jas uit en wil ze in de hall hangen. Hij kijkt echter over zijn schouder omdat hij iets gezien meent te hebben. Fons nadert opnieuw. Hij ziet het blad papier dat vlak bij Greets hand ligt. Hij haalt het voorzichtig van tussen haar vingers en begint in stilte te lezen.

De tekst die op het blad staat wordt voorgedragen door de Vrouw.

Spot op de Vrouw.

VROUW. Hij opent de deur, komt binnen,

Ik wist al toen ik hem zag,

Het gaat opnieuw beginnen.

Zo gaat het haast iedere dag.

Waarom houdt het nooit op?

Waarom zegt hij nooit stop?

De Vrouw stopt met voordragen. Stilte.

Fons fronst diep. Dan leest hij verder.

De Vrouw draagt voor.

VROUW. Ik word geschopt en geslagen,

Uitgescholden, bespuwd, vernederd,

Het gebeurt haast alle dagen.

Er is niets dat hem nog vertedert.

Waarom houdt het nooit op?

Waarom zegt hij nooit stop?

De Vrouw stopt met voordragen.

Stilte.

Fons maakt een geluid van minachting en schudt het hoofd.

Fons leest verder.

De Vrouw draagt voor.

VROUW. Tranen lopen over mijn gezicht,
Niet doen, niet meer slaan, al die pijn.
Daarom schreef ik voor jou dit gedicht.
Bedenk even hoe anders het kan zijn.
Wanneer hou je ooit op?
Wanneer zeg je eindelijk stop?

Spot op de Vrouw uit. Vrouw af.

Fons houdt op met lezen.

Lange stilte.

Met een spottend lachje nadert Fons Greet en knielt hij bij haar neer. Hij roept luid "Boe". Greet schrikt geweldig op, weert af, alsof iemand haar bedreigt. Fons lacht. Greet komt in zittende houding. Ze is lichtjes verdwaasd.

FONS. Houd u maar kalm. Ik ben het maar.

GREET. Wa... Hoe... *(Ze houdt haar hoofd even vast. Haar haren zitten in de war.)* Sorry, ik ben even gaan... Zijt ge al thuis? Wa...

FONS. Zijt ge niet blij me te zien?

GREET. Ja... Maar ik... Hoe...

FONS. Een paar uurtjes vroeger gedaan met het werk, Greetje. Jaja, soms geven de mannen er een goeie slag op, zodat ze sneller zijn dan de planning. Houden we van. Het doet deugd, even te kunnen verpozen na al dat gejaag en geloop. Mag toch, hé?

GREET. Ja... Dat is goed, ja...

FONS. Gij doet dat toch ook?

GREET. Ik was even gaan liggen.

FONS. Beetje moe?

GREET. Ja...

FONS. Ts ts ts ts ts...

GREET. Maar ik wou het niet. Het spijt me. Het was niet mijn bedoe

FONS. Maar ge kon uw oogjes niet meer open houden.

GREET. 't Is soms –

FONS. Daar kan ik inkomen. Met het drukke leven dat gij hebt. Amai!

GREET. Ik heb nog te doen. Sorry.

Ze wil opstaan, maar hij houdt haar tegen.

FONS. Wanneer gaat ge publiceren?

GREET. W... Wat?

FONS. Wanneer ge gaat publiceren, vraag ik.

GREET. Hoe... Wa...

FONS. De vraag is een beetje moeilijk, hoor ik. *(Toont het blad.)* Kijk eens wat ik gevonden heb, Greetje. *(Greet wil het blad nemen, maar Fons is vlugger.)* Tststs... Een meesterwerk uit de eerste bundel van Greet Schuyters. Ge zult een pseudoniem moeten kiezen, want zo'n domme naam zal nooit aanslaan bij het grote publiek, dat snapt ge toch. Laat me even nadenken.

GREET. Fons, luister –

FONS. Shh, liefje. Me nu niet onderbreken. Ik denk na. *(Denk bewust na.)* Ik heb het! “De grote Greta Schijters! Een nieuw talent aan het weidse firmament van dichterland.” *(Lacht luid.)* Mijn lieve schat schrijft kutgedichtjes en het klinkt nog goed ook. Ze heeft inderdaad talent. Alleen...

GREET. Wa... Wat?

FONS. Het onderwerp. Ik vind het nogal ongewoon. Vrij gedurfd, zelfs. Denkt ge serieus dat zoiets bij uw toekomstige fans in de smaak zal vallen?

GREET. 'k Weenie... Ik schreef het...

FONS. Ja?

GREET. Omdat ik er zin in had.

FONS. Had je zin of had je onzin?

GREET. Het kwam plots in me op.

FONS. Zomaar plots? In een vlaag van...

GREET. Niet zomaar plots. Fons luister, laten we –

FONS. ... zinsverbijstering! *(Hij lacht grof.)* Weet ge wat ik met uw meesterwerk doe?

Hij scheurt het blad papier in stukjes die hij over de grond strooit. Dan grijpt hij haar bij

de kraag en sleurt haar overeind.

FONS. Gezien? Dát doe ik met uw dom geschrijfvel. En weet ge wat ik met u ga doen?

GREET. Nee! Fons, alstu (*Hij geeft een eerste mep.*) Niet doen, toe!

FONS. Ik zal u leren karamellenverzen schrijven! Ik zal u leren liegen, godverdomme!

Fons gooit Greet in de sofa en gaat schrijlings op haar zitten. Hij mept er met beide handen op los.

GREET. Hou op! Straks slaat ge me nog dood!

FONS. Dat kan me godverdomme geen kloten schelen!

Greet huilt en krijst. Fons slaat tot ze niet meer beweegt.

Fons komt recht. Hij hijgt en doet zijn pijnlijke handen open en dicht. Wrijft ze. Wappert er mee. Dan kijkt hij naar Greet, die onbeweeglijk is blijven liggen.

FONS. Greet?

Geen antwoord. Fons knielt bij haar neer en schudt haar door mekaar. Geen reactie. Hij roept haar naam en vloekt binnensmonds. Hij geeft haar tikjes op de wang, luistert even aan haar borst (of neemt haar pols) en probeert haar bij te brengen. Hij slaagt er niet in.

FONS. Godverdomme, Greet! Stom wijf! Dat gaat ge me niet toch aandoen!

Fons is in paniek. Hij kijkt rond, ziet de snippers papier, rist ze vlug bij mekaar en propt ze in zijn broekzak.

FONS. Als ge denkt dat ge me zo kunt kloten, denk dan maar –

Hij knielt opnieuw bij Greet neer.

FONS. Greet? Greetje? Liefje? – 't Is niet waar, hè. – (*Nogmaals een paar tikjes.*)
Greetje? – Dit gebeurt niet echt! – Godverdomme, Greet!

Hij denkt wanhopig na. Plots neemt hij een beslissing: hij trekt een paar laden open en

kiepert hun inhoud op de vloer. Hij haalt zijn boekentas uit de hall, zoekt een paar dingen uit en propt ze in zijn boekentas. Koppelt vlug de pc los en legt het scherm plat. Dan loopt hij naar de keuken. Een seconde later, gerinkel van glas. Fons komt terug binnen, controleert Greet. Geen verandering in haar toestand. Hij zet de deur van de woonkamer wijd open. Hij gaat naar Greet en neemt haar bewusteloze lichaam in zijn armen. Hij gaat met haar af. We horen de voordeur die opengegooid wordt.

FONS. (Achter. Roept.) Help! Is daar iemand? Help me alsjeblieft!

Black-out.

* * * * *

4. Chimpansees

*De Man is Jens. De Vrouw is Julie. Ze zijn zowat zes en zeven jaar oud.
Ze eten een ijsje.*

JENS. Mijn mama heeft een een nieuwe vriend.

JULIE. Waarom?

JENS. Kweenie. Omdat ze geen had.

JULIE. Mijn mama niet. Die heeft geen vriend.

JENS. Waarom?

JULIE. Ze heeft mijn papa. Ik denk niet dat dat gaat.

JENS. Wat?

JULIE. Een vriend hebben en een papa.

JENS. De twee?

JULIE. Ja.

JENS. Nee. Ik denk ook niet dat gaat. Ik denk dat dat die die vriend niet koord is.

JULIE. Akkoord.

JENS. Ja.

JULIE. Vind je hem leuk?

JENS. Wij wij supporters van F.C. XXX, Fons en ik. Als voetbal is op televisie met F.C. XXX dan kijken wij. Ja.

JULIE. Leuk!

JENS. Ja! Keileuk! Met grote zak met chips! En als en als F.C.XXX een goal heeft, dan dan springen wij! Zo! (*Doet het.*) En dan high five en zo. Fons, hij is met mij naar naar een match gegaan.

JULIE. Dan is hij leuk!

JENS. Ja. Ik kreeg cola. En daar ligt een muts en een een sjaal van FC XXX en ik kijk en Fons weet dat ik heb graag en en hij koopt en ik loop met mijn mijn muts en mijn sjaal op straat en en dat was keileuk.

Julie klapt enthousiast in haar handen en Jens lacht luid.

JENS. En dan op school, ik loop met mijn muts en mijn sjaal rond en Juf Kim, zij zei *Cho Jens!* zei Juf Kim. Ja!

JULIE. En wat zei je mama?

JENS. Weet niet meer.

Ze giechelen.

JULIE. Mijn papa is ook keileuk, maar hij gaat met mij niet naar voetbal.

JENS. Waarom niet?

JULIE. Hij gaat naar voetbal met vrienden.

JENS. Waarom?

JULIE. Hij zegt dat is voor grote mensen en ik in de weg loop. Hij kan langer blijven.

JENS. Waarom?

JULIE. Om geld op te doen.

JENS. Komt hij terug naar huis?

JULIE. Ja. Als hij scheef loopt.

JENS. De vriend van mijn mama is is leuker. Kijk eens, Julie. (*Hij toont zijn tanden.*) Ik krijg een nieuwe tand!

JULIE. Ik niet. Ik heb mooie nieuwe. Kijk. (*Toont haar tanden.*) Allemaal! Ik ben mooi en jij bent lelijke Jens!

Gegiechel. Pauze.

JENS. Mijn papa gaat nooit naar voetbal. En hij verkoopte nooit onnozele praat.

JULIE. Het is *verkocht*, Jens. Niet *verkoopte*.

JENS. Waarom?

JULIE. Geleerd.

JENS. Waarom?

JULIE. Bij Meester Pieter.

JENS. Dat is de gote school. Ik wil niet naa gote school.

JULIE. Waarom?

JENS. Omdat ik dat dat weet.

JULIE. Waa-rom wil jij ni-iet naar gro-oote scho-ool!

JENS. Omdat Juf Kim leuker is. Ik ben feliefd op haar.

JULIE. Hoe weet jij dat?

JENS. Omdat nog kindjes zijn die die feliefd is op Juf Kim. Ze hebben zelf gezegd.

JULIE. Juf Kim is best leuk. Maar Meester Pieter is leuker.

Pauze. Ze eten rustig hun ijsje.

JENS. Mijn papa maakt bootjes en viegertjes in pastic. Maar niet dikwijls meer.

JULIE. Villiegertjes, pllastic. Met een ll, Jens.

JENS. Ik vind ik vind dat niet fijn. Ik mag daar niet mee spelen. Alleen kijken en papa toont dan als bezoek komt.

Pauze.

JULIE. Mijn mama zegt dat mannen een soort chimpansee is.

JENS. Waarom?

JULIE. Ze maken veel van hun oren en met hun armen lopen ze te zwaaien. Zo naar mekaar altijd.

JENS. Dat is waar. Mijn papa deed ook zo.

JULIE. En ze roepen en ze schreeuwen. Net een soort chimpansee, zegt mijn mama.

JENS. Dat is weer weer waar. Mijn papa heeft eens zo hard geroept dat hij niet meer naar huis gekomen is.

JULIE. Geroepen en gekomen, Jens! Kun jij echt niet beter spreken?

JENS. ...

Pauze.

JULIE. Ik denk niet dat ik een man wil als ik groot ben.

JENS. Ik ik denk ook niet dat ik een man wil als ik groot ben.

JULIE. Mannen moeten meer bonobo zijn, zegt mijn mama.

JENS. (*Vraagtekens in de ogen van Jens.*) Bo...oo? Wasda voo voo iets?

JULIE. Bo-no-bo. Dat is ook een soort aap. Zoals wij. Maar anders.

JENS. (*Lacht.*) Leuke naam. Julie?

JULIE. Ja.

JENS. Waarom weet jij dat?

JULIE. Van de bonobo's?

JENS. Ja.

JULIE. Ik kijk met mijn mama veel naar dat pogamma over de natuur en de bomen. Dan leer ik veel. Ik ben dol op de plantjes en de diertjes.

JENS. Ik ben ook dol op de plantjes en de diertjes. Ik ga ook kijken naar dat pogamma. Ik wil veel leren, Julie.

Pauze.

JENS. Waarom?

JULIE. Waarom wat?

JENS. Mannen bono moeten zijn?

JULIE. Bo-no-booo! Bono is zanger, Jens! Van Joedoe. Als bonobo's geroepen en geschreeuwd hebben, dan slaan ze niet met hun armen naar mekaar. Ze doen wat anders.

JENS. Wat dan? Daar lekt ijsje op op je broek.

JULIE. Oh. (*Ze likt het ijs van haar hand en veegt de vlek weg.*) Domme vlekken! Mijn mama zal wat doen als ze dat ziet.

JENS. Wat zal ze doen?

JULIE. Kweenie. Misschien niets.

Pauze.

JENS. Wat dan, Julie?

JULIE. Bonobo's slaan niet. Die zijn lief voor mekaar als ze ruzie hebben gemaakt.

JENS. Snap niet.

JULIE. Het is zo. Na... na ze ruzie hebben gemaakt, doen bonobo's zoals de mama's en de papa's.

JENS. Snap nog niet.

JULIE. Wat de mama's en de papa's 's nachts doen in bed .

JENS. Slapen?

JULIE. Wat ben jij toch een dom jongetje, Jens. Mama en papa spelen papa en mama in bed. Weet jij dat niet?

JENS. (*Snapt het.*) Zoals mijn mama en papa voeger!

JULIE. Ik weet niet wat jouw papa en mama vroeger speelden, maar ik denk dat ik weet.

JENS. Ik hoor alles van van in mijn bed.

JULIE. Ik ook.

Gegiechel.

JENS. En nu mijn mama en haar nieuwe vriend. Ik hoor die ook.

JULIE. Dan is de nieuwe vriend van je mama bonobo. Geen chimpansee.

JENS. Dat goed?

JULIE. Ja.

JENS. Goed. (*Pauze.*) Maar ze doen niet zo kreun dan dan mijn mama en mijn papa voeger. Ik val in in slaap.

JULIE. Ik ook dan. Saaie boel.

Gegiechel

JENS. Als ze boel maken, stop ik mijn mijn oren dicht met mijn vingers. Zo. (*Toont het.*)
Ze maken soms boel.

Pauze.

JULIE. Pas maar op, Jens.

JENS. Waarom?

JULIE. Als ze meer kreun doen, krijg jij een broertje of een zusje.

JENS. Leuk. Maar ik denk van van niet, want ik stop mijn oren dicht.

Gegiechel.

Black-out.

* * * * *

5. Inbreker

Het is later op dezelfde dag van "3. Gedicht". Alle rommel werd opgeruimd.

De Man is de commissaris, de Vrouw is de inspecteur.

De commissaris zit aan het bureau met een dossier. Hij zal af en toe iets aanstippen.

FONS. Wensen de heer en de dame iets te drinken?

COMMIS. Nee. Dank u.

INSPEC. Bedankt.

FONS. Staat u toe dat ik dan iets voor mezelf haal. Mijn keel is net schuurpapier.

COMMIS. Ga gerust uw gang.

FONS. Dank u.

Fons af keuken. Op de achtergrond horen we hoe een glas uit de kast genomen wordt, hoe de frigo open en dicht gaat. Er wordt een fles geopend, drank ingegoten, enz... Intussen...

COMMIS. Ik ben van oordeel dat we te maken hebben met een bijzonder drieste inbraak.
Inspecteur?

INSPEC. De vrouw was vreselijk toegetakeld.

COMMIS. Ze ontzien niets of niemand. Meneer De Landsheer zal de dader waarschijnlijk gestoord hebben op het ogenblik dat hij thuis kwam. Misschien heeft hij hem net gemist.

INSPEC. Misschien.

COMMIS. Maar jij hebt je twijfels?

De inspecteur wil een dossier aan de commissaris overhandigen op het ogenblik dat Fons binnenkomt met een groot glas spuitwater. Ze doet het niet. Fons gaat zitten.

FONS. Zo. (*Drinkt.*) Dat doet deugd.

COMMIS. Meneer De Landsheer, laten we de verklaring die u eerder aan de collega's hebt afgelegd even in detail bekijken.

FONS. Ik zou niet weten wat ik daar nog aan toe te voegen heb, commissaris.

COMMIS. U kwam thuis van uw werk, ontsloot de voordeur, ging naar binnen en u voelde meteen dat er iets niet klopte.

FONS. Zo is het inderdaad gegaan. Het was ongewoon stil. Ik bedoel, je hoort toch altijd iets in een huis waar geleefd wordt. Gerinkel van huisgerei, een kast de geopend of gesloten wordt, muziek... Weet ik veel.

COMMIS. Wat meende u precies te horen?

FONS. Het was alsof een steentje krijzelt onder je schoen. Ik zette mijn tas in een hoek en ging naar binnen. Daar zag ik mijn vrouw liggen. Ik zag meteen dat ze buiten westen was en probeerde haar bij te brengen.

COMMIS. Waar u niet in slaagde.

FONS. Jammer genoeg. Ik heb Greet in mijn armen genomen en ik ben met haar naar buiten gerend. Heb om hulp geschreeuwd. Het gebroken raampje in de keuken, dat was daarna.

COMMIS. Hoe bedoelt u?

FONS. Dat ik het pas later opgemerkt heb. Toen de ambulance er al was.

INSPEC. Waarom hebt u niet onmiddellijk de 112 gebeld?

FONS. Ik was in paniek, dat kunt u zich inbeelden. Ik wist amper waar mijn hoofd stond. Greet had hulp nodig en wel direct.

INSPEC. Net daarom, meneer De Landsheer. Als u eerst gebeld had // dan waren de hulpdiensten misschien een paar minuutjes eerder gearriveerd. ///

FONS. // Dat kan best zijn, maar – /// Zou dat zoveel verschil gemaakt hebben?

INSPEC. Als het op het randje is, telt elke seconde, meneer De Landsheer. U had eerst moeten bellen.

FONS. *(Niet roepend.)* Verdorie, mens! *(Komt half overeind.)* Ik wist niet meer waar mijn hoofd stond. Ik was in paniek!

COMMIS. Rustig, meneer De Landsheer. Gaat u zitten, alstublieft.

FONS. Ik heb gedaan wat ik goed dacht. Alles is toch in orde gekomen? *(Gaat zitten.)* Excuseer, ik... Sorry... Ja, zeg...

Korte pauze.

COMMIS. U veronderstelde meteen dat er een inbreker aan het werk was geweest?

FONS. *(Beetje opgewonden.)* Als je die ravage zag... Alles lag hier... Tja, wat anders?

INSPECT. Gaat het wel, meneer De Landsheer?

FONS. Waarom zou het niet gaan?

INSPECT. Ik vroeg het maar.

FONS. Moet u me daarom zo bekijken?

INSPECT. Ik bekijk u omdat ik bezorgd ben.

FONS. Als u toch zo bezorgd bent, zorg dan dat die smeerlap achter de tralies geraakt.

INSPEC. Dat zullen we, meneer De Landsheer. Maak u daar vooral geen zorgen over.

COMMIS. Is er iets verdwenen, meneer De Landsheer? Heeft de inbreker iets meegenomen. Iets buit gemaakt? Geld... Juwelen...

FONS. Een kleine geldsom, geloof ik. En op de kast stond een beeldje. Dat heb ik niet meer teruggevonden.

COMMIS. Uw pc was afgekoppeld.

FONS. Alles stond klaar om meegenomen te worden. Ik moet hem gestoord hebben.

COMMIS. Dat is inderdaad een mogelijkheid.

FONS. De buitendeur van onze veranda is oud en heeft een enkel slot. We sluiten ze

haast nooit met de sleutel. Zo stond hij zonder probleem voor de keukendeur.

COMMIS. Als u de inbreker gehoord meent te hebben, bent u misschien meteen richting keuken gerend in de hoop hem te betrappen.

INSPEC. Kunt u een beschrijving geven?

FONS. Wat een vraag. Als ik hem niet gezien heb.

COMMIS. Of dat hebt u niet gedaan. U hebt eerst uw vrouw bijgestaan.

FONS. Ja, natuurlijk. Dat is toch de normaalste zaak ter wereld.

Korte pauze.

COMMIS. U hebt uw echtgenote niet naar het ziekenhuis vergezeld. Waarom niet?

FONS. Nee, want ze was nog steeds buiten bewustzijn toen de ambulanciers haar inlaadden.

COMMIS. Dat begrijp ik niet goed.

FONS. Wel ja, ik ben het huis ingerend om een paar spullen te halen die Greet kon gebruiken en toen ik terug naar buiten kwam was de ambulance al vertrokken. Ik ben hen meteen met de wagen achterna gereden.

INSPEC. Volgens de ambulanciers zou u gezegd hebben: "Vertrek maar. Ik kom direct."

FONS. Dat kan ik me niet herinneren, maar het is wel zo gegaan.

INSPEC. In het ziekenhuis bent u bij uw vrouw gebleven tot ze bij bewustzijn kwam. Dan vroeg u om even met haar alleen te zijn.

FONS. Ja.

INSPEC. Wat hebt u tegen haar gezegd?

FONS. Gewoon. Ik was blij dat ze ontwaakte. Ik was bezorgd. Wat zegt een mens dan? Dat alles in orde komt, weet ik veel.

Lichtbalans trio naar Greet die in een ziekbed ligt.

Fons draait zich naar Greet. Hij neemt haar hand in de zijne.

Een stil ogenblik. Tot Greet bij bewustzijn komt en de ogen opent.

GREET. W... Waar ben ik?

FONS. Greetje? Alles is goed. Hoort ge me? Alles is goed.

GREET. *(Schrikt.)* Fons...

FONS. Rustig. Niet schrikken. Alles komt in orde. Ik wou dat het anders was... Dit was niet de bedoeling. Oké?

GREET. Maar...

FONS. Nu even goed luisteren, schatje. Oké? Het spijt me dat het zo moest verlopen. Als ze vragen wat er gebeurd is, dan zegt ge dat een vent met een bivakmuts en zwarte handschoenen u overvallen heeft.

GREET. Maar dat is niet –

FONS. Shh... Kalm. Zo is het gegaan en niet anders. Snapt ge dat? Iemand heeft bij ons ingebroken. Ja? // Als ge wat anders vertelt, zullen ze u voor gek verklaren.

GREET. // Ingebroken? Wa...

FONS. Ik zweer het, het zal nooit meer gebeuren. Echt waar. Ik wou dit niet. Maar geeft toe, ge hebt het een beetje uitgelokt. Waarom doet ge dat toch? Oach! Ik vind dit zo erg, Greetje.

GREET. Het is goed. Rusten... Pijn...

FONS. Greetje, schat, ik hou van u, dat weet ge toch. *(Zoent haar.)*

GREET. Ja... Ik hou ook van u. *(Zoen.)*

FONS. Greet, als ge van me houdt, moet ge het zo uitleggen. Een inbreker. Oké.

GREET. Ja... Nu rusten...

FONS. Doe dat. En wees een lieve meid. *(Zoentje.)*

Greet valt in slaap. Fons draait zich naar de commissaris en de inspecteur.

Lichtbalans Greet / Fons naar Fons / Politie.

COMMIS. De glazen deur van de keuken naar de veranda was op slot, maar de sleutel was in het slot blijven zitten. Is dat de gewoonte?

FONS. Ik dring er bij Greet altijd op aan om de deur op slot te doen als ze alleen thuis is én de sleutel uit het slot te halen. Dat is veiliger, vind ik. Misschien is het dit keer gewoon uit haar gedachten gegaan en heeft ze de sleutel laten zitten. Dom eigenlijk. Enfin, ja, een vergetelheid. Zo was het voor de inbreker een koud

kunstje om in de keuken te geraken.

COMMIS. Toch veronderstelt u dat het haast niet anders kan of u hebt de inbreker op heterdaad betrapt.

FONS. De pc!

COMMIS. Juist. En nadat de ambulance vertrokken was hebt u wat spullen van uw vrouw verzameld en bent u naar het ziekenhuis gereden.

FONS. Met mijn eigen wagen, zoals ik eerder zei.

COMMIS. (*Klapt het dossier dicht en staat op.*) Goed, meneer De Landsheer. Ik geloof dat dit volstaat. Had u nog vragen, inspecteur?

INSPEC. Alles is duidelijk. Dank u wel.

COMMIS. Houdt u zich ter beschikking, meneer. Zodra wij meer nieuws hebben, hoort u van ons.

De Commissaris en Fons geven mekaar een hand. Fons gaat af.

Licht uit huiskamer, enkel nog licht bij het bureau.

COMMIS. En wat zegt de vrouwelijke intuïtie?

INSPEC. De vrouwelijke intuïtie zegt dat er een paar dingen niet kloppen.

COMMIS. Je maakt me nieuwsgierig, inspecteur.

INSPEC. Ik heb met Martens de proef op de som genomen en heb hem door de glasscherven laten lopen. Met twee gesloten deuren ertussen heb ik niets kunnen horen. Met de deur naar de keuken open evenmin.

COMMIS. Uw gehoor functioneert misschien –

INSPEC. Mijn gehoor functioneert prima, hoofdinspecteur. Dank u.

COMMIS. De ene mens hoort scherper dan de andere en in de rechtszaal vegen ze de vloer aan met dat soort argumenten, nietwaar, inspecteur? Maar goed, ik ben nog steeds een en al oor.

INSPEC. Als de pc klaar stond, dan gris je toch vlug wat mee als je de sleutel in het slot hoort draaien. Dat zou ik toch doen. In plaats van zo'n stom beeldje.

COMMIS. U bent gelukkig geen inbreker, inspecteur. Ik hoop tevens dat u beseft hoe futiel dit argument is.

INSPEC. Meneer De Landsheer heeft duidelijk iets tegen vrouwen. (*De commissaris*

grinnikt.) Bovendien heeft hij meer interesse voor de spullen die zijn bewuste-loze vrouw in de kliniek nodig heeft, dan voor haar zelf.

COMMIS. Daar hebt u een punt. Maar het is geen bewijs van kwaad opzet.

INSPEC. Hij is achteraf bijzonder in de weer geweest met opruimen.

COMMIS. Een nette jongen, meer niet.

INSPEC. Of een overijverig baasje. Maar niet ijverig genoeg. Dit vond ik onder de sofa.

De vrouw haalt een plastic zakje boven waarin een snippertje papier zit.

COMMIS. Aha? (*Bestudeert aandachtig het papiertje.*) Er staat een stuk van een woord, of een zin. "...icht... pijn." Interessant. Maar dit is evenmin een bewijs. Misschien is het een spoor en hebt u een tweede punt. Zend dit onmiddellijk naar het lab. (*Geeft het zakje terug.*)

INSPEC. Natuurlijk. Commissaris? Sinds de opname van zijn echtgenote in het ziekenhuis zijn we zowat een half uur bij meneer De Landsheer thuis geweest. Hij heeft niet één keer iets gezegd over, of geïnformeerd naar de toestand van zijn vrouw. Hij leek meer bezorgd over de puinhoop die die zogenaamde "inbreker" aangericht had.

COMMIS. Inspecteur, u weet best dat men in de rechtszaal –

INSPEC. – met dit soort argumenten de vloer aanveegt. Dat weet ik, commissaris. Maar er is ook nog dit.

De inspecteur geeft de commissaris het dossier. Hij kijkt het vlug verticaal in.

COMMIS. Die kerel werd in een eerdere relatie al betraapt op huishoudelijk geweld. Uw huiswerk werd snel en efficiënt gemaakt, inspecteur. Er werd toen echter geen klacht ingediend.

INSPEC. Klacht indienen is voor deze vrouwen soms een haast onmogelijke opdracht. Ze zijn doodsbang. En zonder klacht staan we nergens.

COMMIS. Niet noodzakelijk, maar het helpt. Goed, ik bezorg de bewijsstukken alvast aan de procureur.

INSPEC. Hoe overtuigen we haar? (*Korte pauze.*)

Black-out.

6. Verkoudheid

De Vrouw is nu Christiane, de zus van Greet.

Greet is in de tuin de was aan het ophangen. Ze heeft het lastig. Blijkbaar kan ze één arm moeilijk gebruiken en/of ze hinkt. Christiane op. Ze is blij dat ze Greet ziet en sluipt dichterbij. Greet merkt dit niet.

CHRIST. Koekoek!

Greet schrikt alsof achter haar rug de bliksem inslaat. Ze zal alles proberen om haar aangezicht voor Christiane te verbergen.

GREET. Oh! Mij zo doen – Christiane!

CHRIST. Greetje!!

GREET. // Hoe komt gij...

CHRIST. // Hoe is 't met u? Kom hier!

Christiane wil Greet vastnemen om haar te zoenen, maar die houdt de boot af.

CHRIST. Hewel, wat krijgen we nu? Krijg ik geen kus meer van mijn kleine zus?

GREET. Jawel, maar ik heb het vreselijk zitten. Sorry, zware verkoudheid. Ik zou niet willen dat gij...

Greet zal vanaf nu soms eens discreet hoesten.

CHRIST. Ha bon? Dan houd ik u dat te goed voor de volgende keer. Zeg, waar zit gij de laatste tijd? Ik zit u altijd te bellen en te bellen om eens te horen, maar gij antwoordt nooit. Is uw gsm kapot of wat? // En daarom zeg ik, ik zal maar direct eens tot daar gaan om te zien hoe het zit.

GREET. // Mijn belkrediet zal op geweest zijn.

CHRIST. Zeg maar... Hoe ziet ge d' eruit, jong? Wat hebt gij aan uw gezicht?

GREET. Accidentje.

CHRIST. Laat eens zien. (*Greet kan niet anders dan haar gezicht laten zien.*) Amai! Kom

me niet vertellen dat ge tegen een deur zijt gelopen of van de trap gedonderd, want die smoesjes kennen we. (*Beseft plots wat ze gezegd heeft.*) Ge gaat me toch niet vertellen dat ge... Of dat...

GREET. (*Probeert met een glimlach.*) Maar nee. 't Was op straat. Ik was met de fiets en ik had die auto niet zien aankomen. Niet goed opgelet. Tja, eigen schuld... Gelukkig reed die mens niet snel. 't Had erger kunnen zijn.

CHRIST. Ge hebt het anders wel goed zitten. Ge zijt toch naar de kliniek geweest?

GREET. 't Zijn maar oppervlakkige blauwe plekken.

CHRIST. Dat zal wel zijn. Uw ene oog ziet paars.

GREET. 't Is bijna genezen. Daarom.

CHRIST. Welke kliniek?

GREET. Wat?

CHRIST. Uw oren hebben ze alleszins vergeten na te kijken. Naar welke kliniek ge geweest zijt?

GREET. Een dagje Heilige Harten. Ik heb geluk gehad. Ik ben als een kaatsbal over 't straat gerold. // Maar kom, 't is in orde nu. /// Nog een beetje lastig bewegen, maar 't gaat al veel beter. ////

CHRIST. // Amai, zeg! /// Hebt gij geluk gehad! //// Wanneer is dat gebeurd?

GREET. Dinsdag.

CHRIST. (*Trekt intussen haar jas uit die ze over een tuinstoeltje hangt.*) Waar?

GREET. Hier een beetje verderop.

CHRIST. Ik dacht dat het hier zo rustig was.

GREET. Ja, zoiets gebeurt, Christiane.

CHRIST. Shit happens. En de Fons?

GREET. Hoe, de Fons?

CHRIST. Wat zei die daarover?

GREET. Wat kan die zeggen? Dat ik stom ben geweest en dat ik beter uit mijn ogen moet kijken. Gebeurd is gebeurd.

CHRIST. Ge had me toch kunnen bellen.

GREET. Dat is toch nergens voor nodig.

CHRIST. Greet, zeg, alsjeblijft. Ik kon komen helpen dan. Voor Jens zorgen en zo. // Eten

maken. Een paar dagen, wat maakt mij dat uit. Ge zijt mij zus. 't Is toch waar? ///

GREET. // Ik was 's anderendaags al thuis. /// Och jong, met al die opwinding en dat geloop is dat uit mijn gedacht gegaan.

CHRIST. En de Fons? Kon die me dan eens niet bellen?

GREET. Tja, diediedie zal daar niet aan gedacht hebben, zeker?

CHRIST. *(Trekt een gezicht van "Sta ik niet versted van".)* 't Is ook al een poos geleden dat ge me nog een sms'ke hebt gestuurd, eerlijk gezegd.

GREET. Mijn belkrediet zal op geweest zijn, zeker.

CHRIST. Uw belkrediet is precies alle dagen op // en ge valt in herhaling.

GREET. // Ja, zeg...

Christiane gaat zitten en haalt een fles water uit haar tas. Ze neemt een slok.

CHRIST. Hoe is 't met onze brave Jens?

GREET. Goed, goed. Hij zal gaan komen, zie. 't School is bijna uit.

CHRIST. Doet hij een beetje zijn best?

GREET. Maar ja. Hij gaat graag naar school en de meester is tevreden. Ik mag niet klagen.

CHRIST. Allee vooruit. Zeg, gaat gij nog werken of wat? Had ge me dat de laatste keer niet gemaïld dat ge halftime ging doen?

GREET. Ja. Maar nu blijf ik helemaal thuis. Fons verdient goed en zo kunnen we het ons permitteren. Nu heb tenminste tijd voor het huishouden. Fons had het liever zo.

CHRIST. Ja, en als Fons dat liever heeft, dan moet het maar zeker.

Lastig lachje van Greet.

CHRIST. En heeft Fons ook liever dat ge mij niet belt?

GREET. Maar nee, wat denkt gij wel. *(Snel ander onderwerp.)* God, zeg, ik heb u niet eens iets aangeboden. Wat denkt ge, zet ik ons een potje koffie? 'k Heb hier bijna gedaan.

CHRIST. Niet voor mij. Geen koffie na de middag. Daar word ik doodnervus van. Zeg, ik zit hier maar te kletsen! 'k Zou u beter een handje helpen. *(Staat op.)*

GREET. Maar nee, ik zal 't wel doen. // 't Is toch bijna gedaan, zeg ik u.

CHRIST. // Jawel, jawel. (*Ze helpt met ophangen.*) Zeg, gij hebt toch nog veel last. 't Is precies of die t-shirt (broek...) weegt tien kilo.

GREET. Maar nee...

CHRIST. Ah bon. Ge zoudt het anders niet zeggen.

Ze hangen verder de was op. Lange, lastige stilte.

Greet is duidelijk ingenomen met de komst van haar zus, maar weet niet hoe ze een conversatie moet beginnen.

CHRIST. 'k Zeg tegen mezelf, ik ga eens naar ons Greet. 't Is al zo lang geleden. 'k Ben met de bus gekomen.

GREET. Ha ja?

CHRIST. Gemakkelijke verbinding, moet ik zeggen en – let op! – de bus was op tijd.

GREET. Meestal toch.

CHRIST. 't Is eigenlijk niet zó ver. De rit duurt niet eens zo lang.

GREET. ... *jas*

CHRIST. Zeg ge zou toch eens kunnen komen? Ge zijt toch alle dagen thuis.

GREET. Bwa ja, dat zou –

CHRIST. Wat denkt ge? Met Jens natuurlijk.

GREET. Tijdens de week moet hij naar school... Ik zal eens kijken of we volgend weekend of het weekend daarop –

Op dat ogenblik komt Jens thuis van school. Hij is blij verrast zijn tante te zien.

JENS. (*Gooit zijn boekentas neer.*) Tante Chris!

CHRIST. Jens! Dat is lang geleden. Hoe is 't ermee, jongen?

JENS. (*Hij klampt zich als het ware aan haar vast.*) Goe-oed. Ik bbbben blij je te zien, tantetje Chris!

CHRIST. En hoe is 't op school? Ge doet toch uw best, hoop ik.

JENS. Jààà!

CHRIST. Uw mama heeft me al verteld dat de meester tevreden is over u.

JENS. Ja, want ik ga graag nnnnaar school. Vvvveel beter dan dan dan thuis te zitten.

CHRIST. (*Lacht.*) Zo horen we 't graag! Op school zal 't wel plezieriger zijn dan thuis?

JENS. Veel plezieriger! Ik heb vriendjes. Hier is is is niks. Dooie boel. Ik zat het liefst bij Mmmeester Pieter, tante Chris..

GREET. Meester Pieter is en blijft voor onze Jens een soort halfgod.

JENS. Je blijft toch eten, tantetje? Toe!

CHRIST. Als dat mag van uw mama.

JENS. Mama?

GREET. Ik zal straks tegen Fons zeggen dat hij een extra portie boontjes moet plukken.

JENS. Yes!

GREET. De boontjes zijn gelukt dit jaar.

CHRIST. Het is toch niet te lastig? Want anders.

GREET. Maar nee, gij! Jens, ga alvast naar uw kamer en begin aan uw huiswerk. Ik roep u wel als 't eten klaar is.

JENS. Maar we hebben geen huiswerk.

GREET. Dat zegt ge alle dagen. Allee toe.

JENS. Echt echt niks!

CHRIST. (*Lachje.*) Wat hebt ge daar dan de ganse dag uitgestoken als ge niks te doen hebt?

GREET. Vooruit, Jens. Dan kunt ge daarna des te langer bij tante Chris blijven. Ge weet dat Fons alle minuten thuis kan komen en tegen morgen moet dat boek uit zijn dat ge van Meester Pieter moest lezen.

JENS. Ja, mama...

Jens raapt zijn boekentas op en gaat af. Christiane kijkt raar op.

GREET. 't Is beste kind van de wereld, maar als een mens er niet achter zat... (*Groen lachje.*) 't Is waar ook, hoe is 't met die twee van u?

CHRIST. Goed, goed... Ja... Onze Ken, die moet ge ook voortdurend achter zijn vodden zitten. Tegen ons Lisa, bij die gaat alles precies vanzelf. En haar resultaten zijn prima. Mij hoort ge niet klagen.

GREET. Meisjes, hé!

CHRIST. Sommige toch. Ik herinner me een zeker meisje... Weet ge 't nog? (*Lachjes.*) Als we die niet controleerden. Potdorie, van controleren gesproken, heb ik mijn wagen wel afgesloten? (*Wil weg.*)

GREET. Dat is hier niet nodig, hoor zus. Hier passeert geen kat. En burens hebben we niet.

CHRIST. Ja, als ge ziet waar wij zitten... geen seconde zonder verkeer. Zolang ze de gewestweg niet herinrichten, zitten wij met al dat sluipverkeer. Als ge hier luistert... Zalig, die stilte.

GREET. 't Heeft ook zijn nadelen... Té rustig deugt evenmin, weet ge. Als ge niet naar de super of de bakker zou gaan... Ik wou anders dat ik mijn klapke eens kon doen.

CHRIST. (*Met lachje.*) Als ik u zo bezig hoor, zit gij hier precies opgesloten?

GREET. Opgesloten is een groot woord. Maar uw stilte en uw rust betaalt ge door alleen te zijn. Fons gaat werken, Jens naar school... 'k Zou veel liever...

CHRIST. Allee toe. Weet ge wat, we moeten mekaar eens meer zien. Mekaar van alles vertellen. Ik bel u van de week en we –

FONS. (*Op.*) Hoe later op de dag, hoe schoner volk. Dag Christiane.

CHRIST. Fons! Hoe is 't?

FONS. Çà va. Çà va. (*Ze geven mekaar een zoen.*)

CHRIST. Beetje vroeger gedaan?

FONS. Als ge uw eigen baas zijt doet ge wat meer wat ge wilt, hé.

CHRIST. Dat kan niet iedereen zeggen.

FONS. Als ge dat maar weet. Wat nieuws?

CHRIST. Wel ja... 'k Zeg tegen mezelf, 't Is al zo lang geleden dat ik –

GREET. Fons, sorry dat ik u onderbreek, maar zoudt ge straks alstublieft wat meer boontjes willen plukken? Ik bedoel, mag ons – (*Gedecideerd.*) Ons Christiane blijft vanavond eten.

Even stilte. De ogen van Fons schieten van Greet naar Christiane.

FONS. Dat zal niet gaan.

GREET. Hoe, dat zal niet gaan?

FONS. We... we moeten vanavond naar de verjaardag van Eline, die van Frank. Heb ik u dat niet gezegd?

GREET. Nee.

FONS. Godomme... Vergeten. Sorry, zeg. Dat is stomweg uit mijn gedacht... Het spijt me, meisjes. Juist nu gij hier zijt, Christiane. Dat wil toch lukken.

CHRIST. Ja, dat...

FONS. Dat is echt stom. Greetje, we kunnen dat echt niet afzeggen. En we moeten ons nog klaarmaken en kleden.

Korte pauze.

CHRIST. (*Neemt haar jas.*) Dat zal dan voor een andere keer zijn, zeker?

FONS. Echt, Christiane... Ik... Dju toch, hè... Greetje, nu we er toch over bezig zijn, waar hebt ge dat cadeau gelegd dat ik voor Elise heb gekocht?

GREET. Cadeau... Eh... Op ons bed, denk ik.

De mond van Christiane valt wijd open.

FONS. Dan ga ik het vlug in de auto leggen voor ik het vergeet. Nog eens sorry, Christiane. Echt waar. Het komt gewoon heel slecht uit. Greet? Gaat ge dan straks...? Ge moet nog maar eens afkomen, Christiane. Echt waar. Dikke sorry. Weet ge wat, we zullen u bellen. Altijd welkom, dat weet ge. (*Af.*)

Zeer lange stilte.

CHRIST. Greet. Dat cadeau. Gij wist toch niet...

GREET. Wat? Euh... Ja. Nee. Jawel, jawel! Ik wist. Ik herinner het me nu. Sorry.

Lastig lachje van Greet. Korte pauze.

CHRIST. Greet? Is er iets?

GREET. Maar nee. Waarom vraagt ge dat altijd? Wat zou er moeten zijn?

CHRIST. Met Fons. Voilà!

GREET. Maar allee, zeg. Hou eens op. Ik heb een ongeluk gehad, meer niet. Door mijn eigen stomme schuld.

CHRIST. Goed, als gij het zegt. Dan zal ik mij vergist hebben, sorry.

Christiane maakt aanstalten om te gaan, maar het is alsof Greet het niet wil.

GREET. Hoe is 't metmetmet de kinderen?

CHRIST. Dat heb ik u toch al...

GREET. Ook waar. Sorry. Doe ze de groeten van Jens en van mij.

CHRIST. Zal ik zeker doen. (*Lange stilte.*) Dan zal ik maar gaan zeker... Spijtig...

GREET. Ja. Spijtig.

CHRIST. Volgende keer beter.

GREET. We moeten gewoon klaar en duidelijk afspreken, Christiane. Bel me. Alstublieft.
Ik regel een en ander en het komt in orde.

CHRIST. (*Staat versted.*) Goed... Da's heel goed. (*Stilte.*) Dan ga ik eerst Jens nog vlug –

GREET. Ik zal hem wel de groetjes doen. Hij zal bezig zijn nu. Beter van hem niet te storen. En we zien mekaar toch binnenkort.

CHRIST. Ha ja.

GREET. Ik zal met Jens komen. Beloofd.

CHRIST. Zal hij het niet spijtig vinden dat ik wegga zonder...

GREET. Hij zal het wel begrijpen. 't Is al een grote jongen.

CHRIST. Ja... Waarschijnlijk. Goed, dan ga ik maar...

GREET. Maak u geen zorgen om Jens. Hij... (*Aarzelend, dan...*) Kom hier.

Greet neemt Christine stevig vast en geeft haar een klapzoen.

CHRIST. Hewel? Ik dacht dat ge zo zwaar verkouden waart?

Black-out.

* * * * *

7. Belofte

Magda op met twee kopjes koffie.

MAGDA. Zo, een lekker kopje koffie zal je deugd doen.

GREET. Dank je wel.

Korte pauze. Ze nemen een slokje.

GREET. Toen ik een jong meisje was heb ik er nooit of nooit bij stilgestaan dat ik dit zou meemaken. Conflicten, ruzies... Die kon ik voorzien, maar zoiets? (*Stilte.*) Ik was ervan overtuigd dat ik de hele wereld aankon. Ik vond mezelf zo stoer, zo zelfzeker. Ongenaakbaar eigenlijk. Alsof het met om het even wie kon gebeuren, behalve met mij. Logisch, het gebeurt immers altijd aan de andere. Intussen heb ik al twee keer dikke pech gehad. Hoe noemden de Grieken dat weer? Hybris. Daar moet ik vreselijk aan geleden hebben.

MAGDA. (*Lachje.*) Ik hoor dat je je daar moeilijk kunt bij neerleggen. Het lot dat onveranderlijk is, bestaat niet, Greet.

GREET. Ja, als je een sterk karakter hebt misschien. Maar ik heb de boel compleet in het honderd laten lopen, Magda. Ik heb gefaald.

MAGDA. In een relatie ben je altijd met twee. De andere kan de boel evengoed verziekt hebben. En in jouw geval... Maar het gaat niet over het percentage schuld dat jij al dan niet hebt. Het gaat erover hoe het zover is kunnen komen.

GREET. Fons schakelde alles uit wat mijn belangstelling wegdroeg. Het gebeurt zo gewiekst dat je er aanvankelijk haast niets van merkt. Zo zocht hij altijd een reden waarom ik mijn familie en vrienden niet kon zien of bellen. Hij verstopte bijvoorbeeld mijn telefoon. En als die dan een paar dagen later boven water kwam – hij had hem natuurlijk gevonden, of wat dacht je – kreeg ik de schuld omdat ik een sloddervos ben. Tot ik het in het snuitje begon te krijgen. Maar een opmerking maken of erover praten had geen zin. Hij werd nukkig als een kind. Kwaad. Ik was de schuldige, de leugenaar. Zo ging het altijd. Als we een conflict hadden, draaide hij de pijl om en richtte hem op mij. Door mijn

onhandigheid of door mijn domheid was ik altijd de oorzaak van het conflict. Hij nooit. Hij verdraaide de waarheid of verkocht halve leugens om aan te tonen dat hij alleen maar reageerde op wat ik verkeerd zei of deed en zo had hij nooit of nooit ongelijk.

MAGDA. Het is de gedachte van schuld die hij je aangepraat heeft waar je van af moet, Greet. Je bent geen mislukkeling. Jij hebt niets uitgelokt. Je hebt alleen de brute pech gehad van op verkeerde venten te vallen. En in dit geval hebben we te maken met een machtswellusteling. Hij heeft je alles afgenomen waar je kon op terugvallen. Om zijn macht te blijven uitoefenen moet hij je continu stevig in zijn greep houden.

GREET. Daar is hij in geslaagd.

MAGDA. Hij heeft ervoor gezorgd dat je geen kant meer op kan. Maar, Greet, wij geven ons niet gewonnen. Vergeet dat niet. Zijn gedrag is mogelijk geconditioneerd vanaf jonge leeftijd. Ofwel was hij oververwend en was alles toegelaten ofwel werden de teugels zijn jonge leven lang strak gespannen. Voor zover ik naar jou geluisterd heb, is het het tweede.

GREET. Het moet te iets maken hebben met zijn vader, of met zijn moeder.

MAGDA. Of met beiden. En de moeder beschermt de vader.

GREET. Dat is gewoon een afschuwelijke gedachte.

MAGDA. Het is louter een veronderstelling, want bewijzen hebben we niet. Toch vrees ik dat Fons iemand is die in zijn vroegere jaren zwaar gekwetst is geworden.

GREET. Hoe moet je iemand benaderen die... Het is iets waar *ik* absoluut niks kan aan doen of aan veranderen. Zo'n persoon heeft hulp nodig. Maar zelfs... Och, wat kan het mij nog schelen!

MAGDA. Goed zo, Greet. Ik ben blij dat je 't zo opneemt.

GREET. Ik wil er mij niet bij neerleggen dat het voor altijd zo zal blijven.

MAGDA. Nu zet je een belangrijke stap.

GREET. Maar stel dat er niets verandert. Als die gedachte goed doordringt, wordt het keihard, want dan weet ik echt niet meer hoe ik de zaak moet aanpakken. 't Is net alsof ik zou zeggen dat ik van plan ben om me van kant te maken. Maar tegelijk geloof ik niet dat ik zoiets zeg. Maar ik geloof evenmin dat ik het niet

zeg. Tezelfdertijd. Snap je? Elke dag denk ik: nu is het de laatste geweest. Nu gaat het stoppen, want zo kan het niet verder. Voor niemand. Het is als tegen je zin in een superdrukke straat wonen. Je hoort de zoveelste auto voorbijrazen en je denkt: dit is echt de laatste, er zijn er al meer dan genoeg gepasseerd vandaag. Maar je woorden zijn nog niet koud of daar is de volgende al. Fons houdt ook nooit op met verwijten en slaan. Ik vraag me soms af hoe hij het volhoudt. Het moet voor hem toch ook pijn doen?

MAGDA. Meer dan je denkt. Wees daar maar van overtuigd. Hij is doodsbang.

GREET. Dat is het toppunt.

MAGDA. Nee. Fons moet constant op zijn hoede zijn. Hij mag immers niet betrappt worden. Dat is het allerergste wat hem kan overkomen. Om nog meer controle over jou te krijgen, maar ook over zichzelf, moet hij het geweld voortdurend verfijnen en uitbreiden.

GREET. Bedoel je dat hij me op een dag...

MAGDA. Niet noodzakelijk. Want dan is het gedaan met *de kick*. Want die heeft hij ook. Stoppen is geen optie. Hij kan dus geen kant op. Voor hem is het hangen of wurgen.

GREET. Mij maakt het niets uit. Ik wil een oplossing. Ik klamp me vast aan de hoop dat die er ergens is. Weet ik veel waar.

MAGDA. Greet, we hebben vandaag een flinke stap vooruit gezet. Daarom wou ik je het begin van een oplossing voorstellen: wat zou je ervan denken als je klacht indiende?

GREET. Bij wie?

MAGDA. De politie.

GREET. De politie! Wat kan die doen?

MAGDA. Veel meer dan je denkt. De tijd dat geweld binnen het gezin verticaal geklasseerd werd, ligt ver achter ons. Geloof me, Greet. Elke klacht wordt grondig onderzocht.

GREET. Dat kan best, maar als hij ervan hoort, slaat hij me te pletter. Het zal nog veel erger worden dan.

MAGDA. Juist niet, Greet. Je zal bescherming genieten. Hij wordt gestopt.

GREET. Nee, nee. Ik geloof er niets van.

MAGDA. Greet, ik geloof dat je er eens goed moet over nadenken. Het is echt niet zoals je denkt.

GREET. Geen klacht, alsjeblieft. Geen klacht!

MAGDA. Greet, luister eens naar mij. Je denkt wat je wil, je beslist wat je wil en ik zal je beslissing respecteren, welke ze ook is. Oké? Dat is beloofd. Maar beloof jij me één ding. Beloof me dat je er tenminste zult over nadenken. Kun je dat?

GREET. *(Ze knikt haast onmerkbaar.)* Ik beloof het.

* * * * *

8. *Bastaard*

De Man is Jens en de Vrouw is Julie.

Julie en Jens zijn nu zo'n twee à drie jaar ouder. Ze zitten naast mekaar en kijken voor zich uit. Ze houden mekaars hand vast.

JENS. Ik heb keivvvveel werk voor school. Heb jij ook werk voor school?

JULIE. Keiveel.

JENS. Ik nog keiveel meer. En dat vvvvan dat rekenen snap ik niet.

JULIE. Rekenen is best leuk.

JENS. Toch snap ik het niet.

JULIE. Rekenen is helemaal niet moeilijk, Jens. Ik snap het best.

JENS. Waarom?

JULIE. Omdat ik een jaar hoger zit. Jij zit nog maar bij Meester Pieter.

JENS. Vvvvolgend jaar zit ik bij jou in de klas. Wacht maar. Dan kan ik zzzzo goed rekenen als jij.

JULIE. *(Lacht.)* Wat ben jij toch een dom jongetje, Jens. Ik ga volgend jaar toch naar het vierde?

Pauze.

JENS. Julie?

JULIE. Ja.

JENS. Is het derde leuk?

JULIE. Ja. Maar niet zo leuk als het vierde.

JENS. Hoe weet jij dat? Je zit niet in 't vierde.

JULIE. Omdat een jaar hoger altijd leuker is. Vind jij dit jaar niet leuker dan vorig jaar?

JENS. Ik vvvvind vorig jaar even leuk.

Pauze.

JENS. Julie?

JULIE? Ja.

JENS. Maken jijjouw ouders veel ruzie?

JULIE. Dat valt mee.

JENS. Ik denk dat mijn mama en Fons soms keiveel ruzie maken.

JULIE. Die van mij niet.

JENS. Ja. (*Stilte.*) Ik denk... dat ze ssssoms dingen naar mekaar gooien. Ik heb al iets horen kapotssslaen.

JULIE. Waar is dat goed voor, Jens? Je moet die dingen daarna toch opnieuw kopen?

Stilte.

JENS. Ik denk dat Fons mijn mmmama soms durft slaan... slaat, Julie.

JULIE. Dat mag niet, Jens. Zoiets zou mijn papa nooit doen.

JENS. Maar Fons is mmmijn papa niet. Misschien daarom. (*Pauze.*) Mijn mama doet altijd zo haar best. Hij is nooit tevreden. 't Is altijd iets.

JULIE. Wat kun je daar aan doen, jong?

JENS. 'k Weet niet. 'k Weet echt niet.

Pauze.

JULIE. Zin in snoep?

JENS. Ja.

JULIE. Ik heb likstokken.

JENS. Cool.

Julie tast haar zakken af en haalt één likstok boven.

JULIE. Oeps, één maar. Ik dacht dat ik er nog een had.

JENS. Neem jij hem maar.

JULIE. Alles eerlijk delen. Hier. Bijt er een stuk af. Maar niet te veel, hé!

JENS. *(Weigert.)* Nee.

JULIE. Waarom?

JENS. Stel dat ik heel erg ziek ben. Dan komen er heel vvvveel vvvvieze beestjes daarop.

JULIE. Dan gaan we alle twee samen dood!

Ze lachen.

JENS. Ik heb een ggggoed idee. Wwwwwe likken elk langs een kant.

JULIE. Doen we! *(Ze haalt de wikkel van de snoep.)* Hier. Jij eerst.

Julie houdt hem de snoep voor en Jens likt.

JENS. Best lekker.

Ze likken om beurt en lachen.

JULIE. Hoe weet je dat?

JENS. Wat?

JULIE. Dat Fons je mama slaat.

JENS. Eieieigenlijk weet ik het zeker.

JULIE. Waarom?

JENS. Omdat hij smeerlap is. Hij doet dat al lang, Julie. Mijn mama sssstopt dat weg. Maar ik zie het. Ik weet het. Als haar ogen rood zien. Of blauw. O-o-of als ze geweend heeft. O-o-of als ze pijn heeft.

JULIE. Wat doe je dan?

JENS. Dan heb ik oooooo pijn. Ik troost haar.

JULIE. (*Kwaad.*) Ik zou... Ik zou een stok nemen en Fons op de grond slaan.

JENS. Dat is goed, Julie. Ik ook. Wham! Zo! Maar ik durf niet. Fons is heel sterk. Ik bbbben maar een kleine jongen, Julie.

Pauze. Het wenen staat hem nader dan het lachen en Julie neemt zijn hand.

JENS. Er was op een... Op eens een keer zei hij tegen mijn mama: “En aaaals het je hier niet aanstaat, trap het dan af met uw bbbbastaard! Ik houd je niet tegen!”

JULIE. Waarom zei hij dat?

Jens haalt de schouders op. Pauze.

JENS. Julie? Wat is dat voor iets, een bastaard?

JULIE. Ik denk... Dat is een kind dat niet van de juiste vader is.

JENS. Snap ik niet.

JULIE. Als jouw mama een kind heeft, jij dus, dat ze had voor ze Fons leerde kennen. Dan ben jij een bastaard. Denk ik.

JENS. (*Denkt diep na.*) Dat kan niet, want ik ben van mmmmmijn mama en mmmmmijn papa en dat staat op een papier zegt mama.

JULIE. Ja zeg, dan weet ik het ook niet. Hier, lik maar.

Ze likken om beurt.

JENS. Ik heb dat niet graag, dat mijn mmmmmama slaag krijgt van Fons. Ik wou dat dat dat hij dat niet deed. (*Pauze.*) Maar hij doet het wwwwel. En elke keer dat hij het ddddoet heb ik ook pijn. (*Weent.*)

JULIE. Kom hier, dicht bij mij zitten.

JENS. Oh, Julie...

Hij doet het. Zij legt haar hand om zijn schouder.

JULIE. Vanaf nu zijn wij echte vriendjes. Wil je dat?

JENS. Ik jouw vriendje en jij mijn vriendinnetje?

JULIE. Ja.

JENS. Zzzzie jij mij dan graag?

JULIE. Ja. Jij mij toch ook?

JENS. Ja.

Lange stilte.

JENS. Julie?

JULIE. Ja?

JENS. Mag ik je dan nu een zoentje geven?

JULIE. Een gewone of een echte?

JENS. Ik snap niet.

JULIE. (*Zucht.*) Wat ben jij toch een dom jongetje, Jens. Kijk jij nooit naar films of zo? Een gewone zoen is op de mond met de mond dicht en een echte zoen is op de mond met de mond open, zoals mama en papa doen. Soms. Als ze niet boos zijn op mekaar.

JENS. (*Giechelt.*) Met de mond open? Bweikes, Julie!

JULIE. Ja! Dat is echt bweikes!

Gegiechel.

JENS. Al die bacteries en die vieze beestjes! Pfrrrt!

JULIE. Bacteries. Met een Kkk! (*Fier, ernstig.*) Dat zijn stafylokokken en streptokokken, Jens.

JENS. ???

JULIE. Trouwens, om mekaar echt te zoenen, moet je eerst samenwonen. Later, als we in 't middelbaar zitten, dan gaan wij samenwonen. Beloofd.

JENS. Ja? Leuk!

JULIE. Maar je mag me nu wel een gewoon zoentje geven.

JENS. Nu?

JULIE. Ik zeg het toch, Jens!

Jens komt dichterbij. Julie neemt hem vast. Hij geeft haar een zoentje op de mond.

JULIE. Vanaf nu ben jij mijn echte vriendje en ik je echte vriendinnetje!

JENS. (*Giechelt.*) Had ik geweten dat het zo gemakkelijk ging!

Black-out.

* * * * *

9. Garagebox.

Het politiebureau.

De Vrouw is de inspecteur. Ze zit aan het bureau.

INSPEC. Mevrouw Schuyters, ik had u graag een paar vragen willen stellen in verband met de gebeurtenissen die vorige dinsdag bij u thuis hebben plaatsvonden. (*Stilte.*) Mevrouw Schuyters, is er soms iets dat u me wenst te zeggen? (*Stilte.*) Iets dat ik zou moeten weten, maar nog niet weet? (*Stilte.*)

GREET. (*Zacht.*) Nee.

INSPEC. Wij kunnen u alleen maar kunnen helpen als u ons uw volledige medewerking verleent.

GREET. ...

INSPEC. Bent u zeker? (*Greet knikt.*) Mevrouw Schuyters, ik zou graag hebben dat u één ding goed beseft. Wat er ook gebeurd is, we komen het te weten. Begrijpt u? (*Greet knikt.*) Als een man in het zwart met een donkere bril, een bivakmuts en handschoenen bij u thuis aan het werk is geweest, die u zo ernstig heeft toegetakeld dat u in het ziekenhuis bent beland, dan krijgen we hem te pakken. Dat garandeer ik u. Het is onze job. Dit is wat wij doen: misdadigers pakken. De feiten zijn zwaarwichtig genoeg en we zijn van plan om de onderste steen op te tillen. (*Stilte.*) En in geval er wat anders aan de hand is geweest, dan komen we dat evengoed te weten. Begrijpt u wat ik zeg? (*Stilte.*) Mevrouw? Weet u heel zeker dat u mij niets te zeggen hebt?

GREET. *(Zacht.)* Ja.

INSPEC. *(Toont het zakje met het snippertje papier.)* Kijkt u hier eens goed naar.

GREET. ...

INSPEC. Ik heb dit snippertje papier gevonden in uw woonkamer. Het lag onder de sofa.

GREET. ...

INSPEC. Is dit uw handschrift?

Stilte.

GREET. Ja... Ja, ik denk dat het van mij is.

INSPEC. Weet u nog wat in de tekst stond? Waar het over ging?

GREET. Het is een gedicht dat ik lang geleden geschreven heb. Ik deed dat vroeger wel eens. *(Probeert met een glimlachje.)* Een herinnering. Meer niet.

INSPEC. De rest van het blad hebben we echter nergens teruggevonden.

GREET. Tja, de inbreker zal het meegenomen hebben, zeker.

INSPEC. Nadat hij er eerst een willekeurig stukje uitscheurde en onder de sofa gooide.

GREET. Of... of het lag daar al lang.

Stilte. Greet buigt het hoofd.

INSPEC. Mevrouw Schuyters, nu moet u eens goed naar me luisteren. Op dit papiertje heeft het labo twee soorten vingerafdrukken gevonden. U zou ons enorm helpen als u zegt van wie ze zijn. Zo niet zijn we verplicht uw vingerafdrukken te nemen en die van meneer De Landsheer. *(Stilte.)* Ik heb sterk het vermoeden dat de vingerafdrukken van uw man op dit stukje papier staan. *(Greet schrikt.)* Als blijkt dat mijn vermoeden juist is terwijl u blijft zwijgen, dan werkt u het verloop van het onderzoek tegen. Zoiets heet *belemmering van de rechtsgang* en daar staat gevangenisstraf op. *(Korte pauze.)* Denkt u dat uw echtgenoot hiermee akkoord zal zijn?

Lange stilte. Greet weet niet hoe ze moet reageren. De inspecteur neemt een tweede plasticzak, die met een beeldje in. Ze toont het aan Greet.

INSPEC. Mevrouw Schuyters, herkent u dit beeldje?

Greet kijkt. Stilte.

GREET. *(Zacht.)* Ja... *(Stilte.)* Het is van mij. Van ons, bedoel ik.

INSPEC. Waar stond het. Bij u thuis.

GREET. Op de ladekast in de eetkamer.

INSPEC. Dit beeldje werd gevonden op het dak van de garagebox waar u uw auto stalt.

(Pauze.) Denkt u dat dit toeval is?

Lange pauze. Greet beweegt niet.

INSPEC. Het zou ons heel wat tijd besparen als u spontaan uw medewerking wou verlenen. Nogmaals, we komen alles te weten.

Greet kijkt de inspecteur plots aan. Angst in haar blik. Haar lip trilt. Ze mompelt iets.

INSPEC. Ik begrijp u niet. Wilt u wat luider spreken, alstublieft.

GREET. *(Zacht.)* Mijn man. Het was mijn man.

INSPEC. Was er een inbreker?

GREET. Nee... Mijn man...

INSPEC. U wil zeggen dat het uw man was die u dinsdag geslagen heeft.

GREET. Ja.

INSPEC. Dank u. Mevrouw Schuyters, bent u bereid dit in de rechtszaal te herhalen?

(Greet knikt.) Wilt u dit voor mij uitspreken, alstublieft.

GREET. Ja. Ik ben bereid dit te herhalen.

De inspecteur kijkt Greet dwingend aan.

INSPEC. Greet, deze ellende moet stoppen. De enige oplossing is een klacht indienen. Geloof me, het helpt echt. *(Greet knikt haast onmerkbaar.)* Terwijl het onderzoek loopt, verblijft u in een vluchthuis. Anoniem. Niemand komt te weten waar u bent.

GREET. En Jens? Jens kan toch niet...

INSPEC. Wij zorgen voor alles. We zijn niet van plan om Jens van u af te nemen. Jens blijft bij u. Maak u geen zorgen. *(Pauze.)* Mogen we op u rekenen?

Greet knikt. De inspecteur gaat naar de andere deur en opent ze.

INSPEC. Commissaris.

Ze wenkt hem. De commissaris blijft bij de deur staan. De inspecteur fluistert hem wat in het oor. De commissaris knikt en gaat af.

Drie seconden later opent hij de deur, laat Fons voorgaan en volgt. Hij sluit de deur.

FONS. Greetje, schat. *(Bij haar. Wil haar hand nemen.)* Alles in orde?

GREET. *(Houdt hem enigszins op afstand.)* Ik heb hoofdpijn.

FONS. Als ik de smeerlap te pakken krijg die u dat heeft aangedaan, dan –

COMMIS. Meneer De Landsheer.

FONS. Commissaris?

INSPEC. Meneer De Landsheer, herkent u dit? *(Hij toont de zak met het beeldje.)*

FONS. Ik dacht van wel. Hoe komt u daaraan?

COMMIS. Misschien dacht u bovenop uw garagebox de ideale plek gevonden te hebben om u van het beeldje te ontdoen.

FONS. *(Lachje.)* Komaan, zeg! Hij heeft het waarschijnlijk weggegooid omdat hij er niets kon mee aanvangen. Of omdat het hem hinderde.

INSPEC. Wie, meneer De Landsheer, denkt u, heeft dat beeldje op de garagebox gooid?

FONS. Die crimineel. Wie anders? Ik begrijp niet... Hoe...

COMMIS. Op dit beeldje is geen enkele vingerafdruk te vinden, noch van u, noch van uw vrouw.

FONS. Hoe bedoelt... Hij zal alles netjes schoongeveegd hebben, wat anders?

COMMIS. Was dat nodig? Als hij handschoenen droeg, zoals uw vrouw beweerde?

FONS. Hoe moet ik dat weten? Greet?

COMMIS. Dan had hij geen enkele reden om dit beeldje grondig schoon te vegen.

FONS. Vraag aan die crimineel waarom. U bent de detective! Niet ik!

COMMIS. Dat doen we zeker.

Lange stilte. De commissaris blijft Fons indringend bekijken.

FONS. Hoe? Hij zal grondig te werk hebben willen g –

COMMIS. Meneer De Landsheer, wij hebben niet alleen zware vermoedens, we hebben ook bevestiging van uw echtgenote dat u de inbraak // in scène hebt gezet, nadat u haar zwaar hebt mishandeld en bewusteloos geslagen. /// Ik klaag u aan wegens mishandeling van uw echtgenote, Greet Schuyters.

FONS. // Wablieft? /// Dat is het toppunt!

De commissaris geeft teken aan de inspecteur. Ze gaat voor Fons staan en zegt.

INSPEC. Meneer De Landsheer, u wordt aangehouden op verdenking van mishandeling van uw echtgenote. // Als u mij wilt volgen.

FONS. // Maar dit is een vergissing! Greetje, wat heeft dit te betekenen? Zeg hen dat ze zich vergissen! Godverdomme toch, spreek!

INSPEC. Blijft u rustig, meneer, alsjeblieft. Of ik ben verplicht handboeien te gebruiken.

FONS. Gij hebt mij geen orders te geven, gij!

INSPEC. Meneer De Landsheer, wilt u zich omdraaien, alstublieft. Handen op de rug. Dank u.

Fons doet het, zij het iets gedwongen door de inspecteur. Ze doet hem de handboeien om.

(Improvisatie. Beide agenten praten voortdurend op Fons in, teneinde hem te kalmeren.

“Rustig, aub, maak u geen zorgen, het is in uw eigen belang, door u op te winden bereikt u niets”... enz...)

FONS. *(Tezelfdertijd tot Greet, terwijl hij weggeleid wordt.)* Komaan, zeg! Ik heb toch niets misdaan! We kunnen er toch over praten?

Greet huilt stil. De inspecteur brengt Fons weg.

Langzaam donker.

* * * * *

10. Brief

Greet leest voor de zoveelste keer de brief van Fons.

Spot op Fons. Het is Fons die de tekst zegt.

FONS. Mijn liefste Greet. Ik weet niet goed hoe ik deze brief moet beginnen. En dat niet zozeer omdat ik zelden of nooit brieven schrijf. Dat weet ge wel. Maar vooral omdat ik weet hoe moeilijk en zwaar het voor u is geweest. Voor ons drie. Ons gezinnetje.

Het spijt me verschrikkelijk voor alles wat er tussen ons is misgelopen en voor alles wat ik u heb aangedaan. Ik heb geen idee waarom het allemaal zo moest gebeuren. Ik haat mezelf om wat ik met u heb gedaan. Gij die zoveel van me houdt. Ik besef dat ik heel verkeerd heb gehandeld. Tegenover u, mijn lieve schat, en tegenover Jens. Maar ge weet ook dat ik geen monster ben en dat ik altijd zielsveel van u heb gehouden. En dat doe ik nog steeds, ook al heb ik mij niet altijd gedragen zoals het hoort. Ik hoop dat ge me dat vergeeft.

Ik ga hulp zoeken. Ik moet veranderen. Daar ben ik van overtuigd. Ik hoop dat ge uw hart laat spreken en dat ge me vergeeft. Ik weet dat dit voor u niet gemakkelijk zal zijn, maar toch vraag ik het. Vergeef het mij, alsjeblieft. Want zonder u heeft niets in mijn leven nog zin.

Hou u goed, mijn lieve schat.

Uw Fons.

P.S. Groetjes aan Jens.

Spot op Fons uit.

GREET. Ik ontving zijn brief een paar dagen nadat hij op borg was vrij gekomen, na die zogenaamde inbraak. Ik was zo idioot om hem te geloven. Dus trokken Jens en ik opnieuw bij hem in. Aanvankelijk verliep alles prima. Fons was attent, grappig, lief. We hadden seks. Voor zover je in ons geval van seks kan spreken. We hielpen mekaar in het huishouden. Toen de wasmachine in panne viel, herstelde hij die met de glimlach. Geen enkel probleem. 't Is zijn job. (*Zucht.*) Ik

dacht dat alles voorbij was... Ik had beter moeten weten. Schone liedjes duren niet lang.

Verandering van licht.

FONS. *(Op.)* Zeg, wat hebt gij met mijn auto uitgespookt?

GREET. Auto?

FONS. Ge moet u niet dommer voordoen dan ge zijt. Auto, ja! Zo'n machine met vier wielen onder. Ge zijt toch naar de super geweest met de auto, of niet?

GREET. Ja, ik... heb boodschappen gedaan...

FONS. Hou me niet voor een domme kloot! Ik weet ook dat ge naar de super gaat om gerief te halen en niet om te gaan dansen of te zwemmen.

GREET. Ja, sorry, Fons, maar ik weet niet waarover –

FONS. Of zijt ge toch gaan dansen en waart ge zat? En ge hebt daarna met mijn auto ergens tegengezeten!

GREET. Ergens tegen gezeten? Maar dat kan niet, Fons. Ik heb niks gevoeld.

FONS. Maar mijn bakske wel! Een deuk vooraan rechts! En gij weet zagezegd van niks!

GREET. Maar nee, ik –

FONS. Wat voor een stomme, lompe koe zijt gij eigenlijk, dat ge godverdomme niet beter uit uw fucking ogen kunt kijken als ge met mijn auto rijdt?

GREET. Dat moet op de parking gebeurd –

FONS. Het kan me geen kloten schelen waar of hoe het gebeurd is! Gij zijt verantwoordelijk voor mijn auto! Mijn auto, hoort ge dat! // Tussen haakjes, 't is de laatste keer geweest dat gij achter 't stuur zijt gekropen! /// Ge kunt al uw broel maar op uw fietske laden!

GREET. // Maar, Fons, kan ik er aan doen als... /// Maar als 't dan veel is?

FONS. En onderbreek me godverdomme niet als ik aan het praten ben!

GREET. Maar ik kan er niks –

FONS. *(Slaat.)* Koop u dan een paar zadeltassen! Ge hebt ook geld! Doe uw fucking ogen open, zeg ik u nog eens! En gebruik uw twee overblijvende hersencellen! *(Gooit haar op de grond.)* Ge hebt het dit keer meer dan verdiend! Gij zijt in fout, niet ik! Gij had het moeten zien en daarmee basta!

Verandering van licht. Fons verdwijnt.

GREET. En er volgde weer een fikse rammeling. Niet zo erg dat ik opnieuw in het ziekenhuis belandde, maar toch. Laat ik het *een kleintje* noemen. Het eigenaardige was dat Fons zich daarna opvallend op de vlakte hield. Hij was niet bepaald vriendelijk geworden, maar – hoe zou ik het zeggen? – eerder verdraagzaam. Hij hield de teugels iets losser. Dat voorspelde weinig goeds. Je weet wel: stilte voor de storm.

Toen Fons het nieuws meedeelde had ik echt medelijden met onze Jens, want dat kind verdient zoiets niet. Die is in feite nog meer slachtoffer dan ik. Maar er hielp geen lievemoderen aan, Fons had alles in 't geniep perfect geregeld. En ja, ik heb geprotesteerd! Ja, ik heb me verzet! Voor het eerst heb ik het gedurfd! Voor Jens! Het antwoord van Fons volgde direct. En dit keer was het geen *kleintje*, maar een serieuze *grote*.

Black-out.

* * * * *

11. Soniem

Jens en Julie zijn een paar maanden ouder.

Jens komt op geslenterd en installeert zich naast Julie.

JULIE. Wat scheelt er, Jens?

JENS. (*Haalt de schouders op.*)

JULIE. Heb je weer wat uitgehaald?

JENS. (*Idem.*)

JULIE. Stout geweest?

JENS. (*Schudt van nee.*)

JULIE. Waarom doe je dan zo?

JENS. Nnnniets.

JULIE. Hou op, Jens. Ik zie het.

JENS. Er er is nnnniets. Zeg ik toch!

JULIE. Liegen is niet leuk, Jens. Weet je dat je in een pruimelaar verandert als je liegt?

JENS. Wwwwat is een pruimelaar?

JULIE. Dat is een boom waar pruimen aan groeien.

JENS. Dat is toch een pruipruipruimenboom?

JULIE. Of een pruimelaar. Dat is hetzelfde heeft Meester Pieter gezegd. Het is een soniem.

JENS. Wwwwat is een soniem?

JULIE. Een soniem. Dat is hetzelfde woord. Maar dan anders.

JENS. Snap ik niet.

JULIE. Aarh! Jens! Wat kun jij soms vervelend zijn! Een pruimelaar of een pruimenboom, dat is toch hetzelfde. Is dat zo moeilijk? Het is gewoon een soniem.

JENS. Ik gegegeloof er niets van.

JULIE. Ook niet als Meester Pieter het zegt?

JENS. Jawel. Maar ik geloof niet dat je in in in een pruim vvvverandert als je liegt.

JULIE. Een pruimelaar. Je verandert in een pruimelaar.

JENS. Ja.

JULIE. Toch is het zo. Ik zal je vertellen waarom. Er was eens een meisje dat op de markt een pruim steelde.

JENS. Stal.

JULIE. Wat?

JENS. Stal. Niet steelde.

JULIE. Ja, zeg! Weet jij 't weer beter, Jens?

JENS. Ja. Stal en steelde zijn soniemen. (*Pauze. Zucht bij Julie.*) En daarna?

JULIE. De pruimenverkoper betrapt dat meisje en ze slikt de pruim vlug in. Zo, geheel met pit en al. Maar ook dat heeft de pruimenverkoper gezien. Je hebt mijn pruim gestolen, zegt hij boos en ik heb gezien dat je ze ingeslikt hebt, geheel met pit en al. Dat is niet waar, zegt het meisje, ik heb uw pruim niet ingeslikt geheel met pit en al, je bent een liegbeest en dat gaat zo heen en weer van je hebt mijn pruim ingeslikt en van dat is niet waar en van dat is jawel waar en zo en dan moet de

pruimenverkoper het meisje laten gaan.

JENS. Wawawaarom?

JULIE. Dat is van geen belang. Maar weet jij wat er de volgende dag gebeurde? (*Jens knikt van nee.*) Wel, dat meisje opent haar mond om dag te zeggen tegen haar mama wanneer ze naar school vertrekt en er groeit een tak uit haar mond en dat is een pruimelaar en ze verandert in een pruimelaar en haar ouders planten haar in de tuin en daar staat ze nu nog.

JENS. (*Lacht hartelijk.*) Wat een grappig verhaaltje! En jij gggelooft dat, Julie?

JULIE. Wat ben jij toch een dom jongetje, Jens. Natuurlijk geloof ik dat niet. Ik vertel het alleen maar om je aan het lachen te krijgen. Meer niet. Omdat je verdriet hebt.

Lange stilte.

JENS. Ja, ik heb verdriet.

JULIE. Je mama?

JENS. Hij heeft haar bebeblauw geslagen. Maar ik heb nnnnog ander verdriet.

JULIE. Waarom?

JENS. Ik moet veveverhuizen.

Even stilte.

JULIE. Je bedoelt naar een ander huis? Dat is toch cool.

JENS. Nee. 't is niet naar een ander huis, 't is nnnnaar een ander dorp.

JULIE. Wat, Jens? Welk dorp?

JENS. Ik weet niet welk dorp. En ik vroeg aan mmmijn mama wawawaar naartoe en ze zegt dat ze ook niet weet. Misschien wel nnnnaar de stad, zegt ze, maar zzzze weet niet.

JULIE. Maar Jens... Wanneer ga je dan...?

JENS. (*Weent.*) Morgen al. Daarom kom kom ik mmmorgen niet meer naar naar school. Alles is klaar. Ik mag er met niemand over over spreken vavavan Fons, maar ik doe het toch, o-o-o-omdat jij mijn mijn vriendinnetje bent. Fons heeft alles klaar klaar gemaakt. Ik weet het niet, Julie. Ik weet het niet ofofof we mekaar nog

nog nog zullen zien, Julie en ik heb dat niet graag. Ik wil hier blijven.

Jens weent stil. Julie neemt hem in haar armen en knuffelt hem.

JULIE. Weet je wat, Jens? Je komt bij mij wonen. Dat ben je daar weg, bij die slechte man.

JENS. Zou zou zou dat wel mmmogen?

JULIE. Pf! We hebben toch afgesproken dat we gaan samenwonen, Jens, of weet je dat niet meer?

JENS. JJJJa!

JULIE. Dan kan dat toch evengoed nu?

Black-out.

* * * * *

12. Christiane

Greet zit in de sofa. Hopeloos. Verfrommelde zakdoek in de hand. Kijkt naar haar horloge. Ze hoort achter in het huis een deur opengaan en ze schrikt alsof een bom ontploft. Ze staat op, doodsbang.

CHRIST. *(Op langs keukendeur.)* Greet! Eindelijk.

GREET. *(Opgelucht.)* Christiane? Hoe komt –

CHRIST. Ik ben direct langs achter gekomen, want ge komt negen op tien toch niet openmaken.

GREET. Maar jawel, ik zou –

CHRIST. Meneertje dacht van de aardbodem te verdwijnen door naar hier te verkassen. // Wel, dat is dan dik mislukt. Het heeft me wel wat werk en tijd gekost om alles te weten te komen, maar dat heb ik er voor over. Is hij thuis? ///

GREET. // Het moest voor zijn werk. /// Fons? Nee, maar hij –

CHRIST. Maar hij wat?

GRETT. Hij kan elk moment –

CHRIST. Dat het me niet kan schelen! Luister zus, ik heb geen tijd om naar uw blabla of uw leugentjes te luisteren. Ik ga rechtuit spreken. Ik ben het beu dat ge niet reageert // op mijn telefoons of mijn berichten. Dat is al de zoveelste keer. ///

GREET. // Ik heb het uit het oog verloren, het is geen kwaad opzet. /// Ik heb gewoon de tijd niet gehad, maar ik ging het zeker doen.

CHRIST. Nu gaat ge me zeggen wat er scheelt. // Ge krijgt klop. En daar ben ik zeker van. /// Mij maakt ge niets wijs. ////

GREET. // Maar er is niets. /// Ik zweer het u.

CHRIST. //// Greet, ik ben die stiltes en die excuses meer dan zat. Stop ermee! En kijk naar mij. (*Christiane draait het aangezicht van Greet kordaat naar zich toe.*) Dit zijn duidelijk nieuwe verwondingen // als ik ze vergelijk met die, toen ge zagezegd onder een auto waart gelopen. ///

GREET. // Ze genezen moeilijk. Meer niet.

CHRIST. /// Hou om de liefde gods op met liegen, Greet! Ik heb me bevraagd over die kerel en hij is niet aan zijn proefstuk. Hij is getrouwd geweest, Greet en hij heeft zijn ex ook de kliniek ingeslagen.

GREET. Dat kan niet! Ge liegt!

CHRIST. Lees!

Christiane geeft haar een blad papier. Met trillende vingers neemt Greet de fotokopie van het krantenartikel vlug door. Het wenen staat haar nader dan het lachen.

CHRIST. Zoals ge ziet heeft het toen zelfs in de krant gestaan.

GREET. Waar hebt ge dat gehaald? Dat kan niet. // Hij zou het me gezegd hebben als hij getrouwd was geweest. ///

CHRIST. // Denkt ge dat *ik* u ga beliegen? /// Denkt ge dat? (*Greet schudt stil van nee.*) Ik wil dat dit stopt. Zo kunt ge niet verder leven. En Jens? Dat is toch geen doen voor dat kind? Die moest van de ene dag op de andere naar een andere buurt, naar een andere school verhuizen. Wat doet die onmens dat kind al niet aan? En gij laat dat allemaal gebeuren. Wel, ik niet! Ik laat dat niet zo.

GREET? Gij?

CHRIST. Ja. Als gij het niet doet, doe ik het.

GREET. Nee! Christiane, het lijkt erger dan het is.

CHRIST. Het enige dat er nog ontbreekt is dat hij u nog eens de kliniek inslaat. Met een aantal botbreuken of nog erger. Is 't dat wat ge wilt? Of wilt ge dat hij u ineens dood klopt?

GREET. Maar nee...

CHRIST. Hij heeft u alleszins weer flink gemanipuleerd, want ge blijft hem verdedigen!

GREET. Hij is mijn man.

CHRIST. 't Is niet mo – Voor mijn part is hij de keizer van Pruisen! Ik ben veel te laks geweest! Ik had toen al moeten ingrijpen, in plaats van naar uw onnozelheden te luisteren!

Christiane neemt haar gsm en vormt 112.

GREET. Wat doet ge nu?

CHRIST. Om hulp bellen.

GREET. Maar nee... Dat mag niet! Ik vind wel een oplossing.

CHRIST. Ja, dat zie ik aan uw gezicht. Ge hebt een kop als een voze radijs. Excuseer de vergelijking. De oplossing is dat ge klacht indient, Greet en dat de politie tussenbeide komt. Dat is het enige dat die bruut kan tegenhouden.

GREET. De politie? Wat is er vorige keer gebeurd? Ik leg klacht neer, ze houden hem aan, hij komt vrij op borg en onder zogenaamd strenge voorwaarden! Hij lapt alles aan zijn laars en 't spel herbegint!

CHRIST. Ook al omdat gij zo onnozel waart om opnieuw bij hem te gaan wonen!

GREET. Ik weet het. Dat had ik niet mogen –

CHRIST. Luister, Greet. Ik heb inlichtingen ingewonnen en alles is geregeld. Ge zijt hier vanavond nog weg. Ten allerlaatste morgenvroeg. Hij komt niets te weten. Het zal zijn alsof ge van de aardbodem verdwijnt.

GREET. (*Wanhopig.*) Ik weet het niet... Ik weet het echt niet meer. Maar zo kan het niet verder, Christiane. Dit is geen leven meer. Maar Jens dan? Wat moet er met mijn zoon –

CHRIST. Voor Jens wordt gezorgd, wees gerust.

FONS. *(Op.)* Waarom moet er voor Jens worden gezorgd? Is hij ziek of zo? *(Stilte.)* Dit is geen leven meer. Pft! Stomme prietpraat van stomme wijven! Wat hebt gij hier verloren, ambrasmaker?

CHRIST. U tegenhouden! // Waarom zit gij mijn zus altijd af te rammelen? /// Waar heeft ze dat verdiend? ////

FONS. // He, ho, kalmpjes aan, gij! /// Wie denkt ge wel dat ge zijt?

CHRIST. //// Voor mijn part spuwt ge mekaar in brand, maar ge blijft met uw poten van haar lijf! Hebt ge dat verstaan?

FONS. Gij hebt u niet met mijn zaken te bemoeien, gij!

CHRIST. Ik bemoei me met de zaken van mijn zus zoveel ik wil! Ge hebt het recht niet om haar als een schotelvod te behandelen! Ge dacht misschien dat ge straffeloos kon verder doen // door onverwacht te verhuizen! /// Wel, ik heb u gevonden!

FONS. // Gij noemt dat mishandelen? /// Ik noem dat haar leren waar haar plaats is! Weet ge wat de Chinezen zeggen? Geef uw wijf regelmatig een flink pak slaag. Als gij niet weet waarom ge 't geeft, dan zal zij wel weten waarom ze 't krijgt. Daarom! En maak nu godverdomme dat ge hier buiten zijt! Gij komt hier alleen om de boel op stelten te zetten!

CHRIST. Poten thuis, stuk smeerlap! *(Nadrukkelijk.)* Ik ben Greet niet.

Fons aarzelt een fractie van een seconde. Dan wil hij Christiane vastnemen. Ze geeft hem een flinke draai om de oren.

CHRIST. *(Bij de deur.)* Ik laat u niet vallen, zus. Ik maak er werk van.

Christiane toont Greet bliksemsnel de gsm en stopt hem in de zak van haar jas. Ze loopt af en slaat de deur hard dicht. Fons grijpt een stoel en slaat hem met veel misbaar op de grond. Dan blijft hij sprakeloos staan. Hij hijgt en betast zijn wang. Lange stilte.

FONS. Hebt ge dat gezien? Die... Die stomme kut... Durft mij slaan... Ze heeft me godverdomme geslagen, de smerige... Die hoop stront is naar hier gekomen om mij de les te spellen... Heb ik haar soms iets misdaan? Hè?! En dat is allemaal uw schuld! Uw schuld! Heb ik u niet gevraagd om die teef hier buiten te

houden? Welke taal moet ik tegen u spreken? Zijt ge echt zo dom of doet ge 't opzettelijk om mij te kloten?! Gij hebt haar gebeld!

GREET. Hoe kan ik haar bellen als gij mijn telefoon hebt?!

FONS. Dan hebt ge iemand laten bellen!

GREET. Ze stond hier onverwacht!

FONS. Dan bonjourt ge die zo rap mogelijk buiten! Verstaan?

GREET. Zij is mijn zus! Daarom staat ze hier! Omdat ik haar zus ben! Omdat ze mijn enige familie is! Snapt gij dan niks?!

FONS. Die van mij komt hier niet, dan moet die van u hier ook niet komen!

GREET. Gij hebt geen familie meer!

FONS. Wat wilt ge daarmee zeggen? Denkt ge dat ik een stapel broers en zussen voor u achterhoud?!

GREET. Nee, maar wel dat ge al getrouwd geweest zijt! En dat ge dat meisje ook de kliniek hebt ingeslagen!

Stilte.

FONS. Wablieft... Dat heeft die smerige ros u verteld! Godverdomme, godverdomme! Wat heeft die u nog allemaal wijsgemaakt?

GREET. Is 't niet waar, misschien?

FONS. // Als ik die... Ik sla haar binnenste buiten, ik zweer het! Ik trek haar darmen uit haar lijf!

GREET. // Fons, kalmeer u! Alstublieft! Begin niet weer! Ik kan er niet meer tegen!

FONS. Als ik die hoer nog één keer in mijn huis betrap, sla ik haar in stukken vaneen!

GREET. Ik kan haar niet tegenhouden! Verstaat ge dat niet?

FONS. Oh, jawel, ik versta het! Ik versta het maar al te goed! Maar gij, gij verstaat het niet! *(Terwijl hij zijn broekriem losmaakt.)* // In dat geval zal ik het u moeten leren! Zodat ge 't nooit meer zult vergeten! Nooit meer!

GREET. // Nee, Fons, nee! Alsjeblieft, niet opnieuw!

Greet krimpt ineen en huilt hartverscheurend.

Black-out.

We horen we een politiesirene naderen die bij de deur stopt. Portieren klappen dicht.

* * * * *

13. Voorbij

CHRIST. Alles is voorbij. Hij zal u nooit meer lastig vallen.

GREET. Denkt ge?

CHRIST. Greet, ge kunt vandaag beginnen aan de rest van uw leven. Uw nieuwe leven. Ge zijt nog jong. En ge hebt Jens. Hou van mekaar en geniet. Geniet met volle teugen. Want ge kunt nog alle kanten op. Het leven biedt u nog heel wat kansen.

GREET. Bedankt, Christiane. Bedankt voor alles wat gij voor mij gedaan hebt. Ik kan niet beschrijven... *(Ze neemt haar zus stevig vast.)*

CHRIST. Geen probleem. Ge weet, dat ik het met alle plezier heb gedaan. Omdat het nodig was. Maar 't is voorbij nu. Voorbij. We hebben maanden op dit proces moeten wachten en 't is er ten slotte van gekomen. Ge hebt gezien dat de mensen in de rechtszaal niet alleen verontwaardigd, maar ook diep onder de indruk waren toen ze de foto's van uw verwondingen te zien kregen. Wie zou dat niet? En het verdict is eindelijk gevallen: vijf jaar.

GREET. Waarvan hij hoogstens de helft effectief zal zitten.

CHRIST. Ik weet het, maar als hij vrij komt, is er nog steeds de mogelijkheid om hem te laten colloqueren. Dan kan hij u niet meer lastig kan vallen of stalken.

GREET. Als ik naar een foto van ons kijk, word ik zo vreselijk kwaad. Waarom waarom waarom heb je mij dit aangedaan? Ik heb je nooit een strobreed in de weg gelegd, je nooit wat misdaan, je nooit bedrogen met een andere. Alleen maar van je gehouden. Met heel mijn hart. Waarom heb je iets kapot geslagen dat zo goed, zo mooi had kunnen zijn? Waarom heb je me dat aangedaan? Waarom heb je ons dat aangedaan? Waarom heb je mijn hart uit mijn borst gerukt en het op de grond vertrap? Waarom? Voel je dan helemaal niets?

Dan word ik zo vreselijk kwaad en begin ik te huilen. En zodra ik ophoud met huilen, word ik opnieuw vreselijk kwaad. Tot ik doodop in slaap val.

Christiane komt naar voor.

CHRIST. Het is in de rechtszaal dat mijn zus Fons voor het eerst na al die maanden heeft teruggezien. Ik denk niet dat ze goed wist hoe ze moest reageren toen ze hem daar zag zitten. Want daar zat een heel andere man. Het was de man die ze gekend had voor hij haar verrot sloeg. Het was de man op wie ze verliefd was geworden. Daar was ze helemaal niet op voorbereid.

Terwijl Christiane dit alles vertelt is Greet heel emotioneel geworden. Ten slotte:

GREET. Ik dacht dat ik hem zou haten, maar ik kan het gewoon niet. Ik kan het niet. Ik hou nog steeds van hem.

Ze huilt. Christiane neemt haar in haar armen.

Langzaam donker.

E I N D E

VUISTEN is een stuk dat handelt over huiselijk geweld.

Greet wordt zwaar mishandeld door haar man Fons. Ze houdt alles angstvallig verborgen en is dan ook een kei geworden in het vertellen van leugens en het opdissen van verhaaltjes, want de buitenwereld mag niets te weten komen. Fons heeft haar ook alle contact met haar familie verboden. Tot Christiane, de zus van Greet opdaagt. En die is van een ander kaliber...

Het bijzondere aan VUISTEN is dat ook de kinderen een stem krijgen in het kapittel. Alleen... de kinderen worden gespeeld door volwassenen.

VUISTEN is een uitdaging voor een groep die méér wil!